

LGS Türkçe

SADECE 1. DÖNEM
KONULARI

Genel Tekrar Fasikülü

Sivas Millî Eğitim Müdürlüğü

Bu kitabın her türlü hakkı Sivas Millî Eğitim Müdürlüğüne aittir. İzinsiz çoğaltılamaz. Para ile satılamaz.

Ebubekir Sıddık SAVAŞCI

Millî Eğitim Müdürü

Fahrettin BÜLBÜL

Şube Müdürü

Yayına Hazırlayanlar:

Mehmet ARSLAN

Murat GÜÇCÜK

Sezer CERAN

Şükrü AYTAN

Serdar ÖCAL

Dizgi - Tasarım - Web Yayın

Akif DEMİRKAYA

İÇİNDEKİLER

SÖZCÜKTE ANLAM	4
CEVAP ANAHTARI	13
CÜMLEDE ANLAM	16
CEVAP ANAHTARI	29
PARAGRAF BİLGİSİ	33
CEVAP ANAHTARI	43
FİİLİMSİLER.....	46
CEVAP ANAHTARI	56
CÜMLENİN ÖĞELERİ	59
CEVAP ANAHTARI	66
YAZIM KURALLARI	69
CEVAP ANAHTARI	76
NOKTALAMA İŞARETLERİ	78
CEVAP ANAHTARI	80
YAZIN TÜRLERİ	81
CEVAP ANAHTARI	85

Türkçe-8

Sözcükte Anlam

Gerçek (Temel) Anlam: Bir sözcüğü okuduğumuzda veya duyduğumuzda aklımıza gelen ilk ve asıl anlama "gerçek anlam" denir.

Mecaz(Değişmece) Anlam: Bir sözcüğün, gerçek ve yan anlamından tamamen uzaklaşarak başka bir anlamda kullanılmasına "mecaz anlam" denir.

SÖZCÜKTE ANLAM

1. Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerden gerçek anlamlı olanları (G), mecaz anlamı olanları (M) harfi ile gösterin.

() Sanatçılar devletin <u>kanatları</u> altında değerli eserler verebilir.	() Bu elbise seni hiç <u>açmamış</u> .
() Yaralı kuşun <u>kanatları</u> veterinerine gösterildi.	() Yeni kilitle kapıyı <u>açmaya</u> çalışmamış
() Mahallemize yeni bir manav <u>açılacaktı</u> .	() Buraya bisiklet dükkânı <u>açmalıyız</u> .
() Gece kapalı olan hava, sonra <u>açıldı</u> .	() Bu köyde <u>kuru</u> tepelere çok rastlarsınız.
() Hiç kimseye <u>açılmaz</u> , derdini içine atardı.	() <u>Kuru</u> bir hayat, yaşamı çekilmez kılar.
() Ali önceleri sessizdi, zamanla <u>açıldı</u> .	() Kitaplarında kuru bir anlatıma yer vermezdi.
() Çocuğu kendimize <u>bağlamak</u> kolay olmadı.	() Başarılı olma yolunda <u>emek</u> vermek gerekir.
() Teknemizi iskeleye <u>bağlayıp</u> sahile çıktık.	() Sabah <u>yola</u> çıkacaksın, bu akşam erken yat.
() Orhan, ailesine daima <u>bağlı</u> biriydi.	() Bu sorunu çözmenin mutlaka <u>yolu</u> olmalı.
() Paketi renkli kurdele ile güzelce <u>bağladı</u> .	() Günümüzde en çok kara <u>yolu</u> tercih ediliyor.
() Bu gömlek <u>dar</u> , içine sığmam mümkün değil.	() Arkadaşına oldukça <u>ağır</u> bir hediye almış.
() <u>Dar</u> bir çevrede yetiştiği için sıkıntı yaşıyor.	() Bu <u>ağır</u> sözleri kaldırmam mümkün değil.
() <u>Dar</u> düşüncelerle büyük işler başarılmaz.	() <u>Ağır</u> bir koku evin her tarafına yayılmıştı.
() Oturmak için <u>kuru</u> bir yer aradı.	() Onun küçüklükten beri gözü hep <u>yükseklerdeydi</u> .

- () Bu olayda onun da adının geçtiği söylendi
- () Olaylara karşı kör ve sağırdır.
- () Son otobüse yetişemezsem, işte o zaman yandım.

- () Toplantıda bize çok ağır sözler söyledi.
- () Cesaretimin kırılmasına sen sebep oldun.

Eş Sesli Kelimeler (Sesteş): Aynı şekilde yazılıp okunan, dolayısıyla da ses bakımından birbirinin aynısı olan ancak anlamları birbirinden tamamen farklı olan sözcükler arasındaki anlam ilişkisine “eş sesli kelimeler” diğer bir ifade ile “sesteş kelimeler” adı verilir.

1.Buna göre aşağıdaki eş sesli (sesteş) sözcükleri farklı anlamlarda cümle içerisinde kullanınız.

- çay →
-
- kır →
-
- ben →
-
- sal →
-
- ocak →
-
- zar →
-

Bir olayı, bir durumu, bir kavramı daha etkileyici anlatmak için en az iki sözcüğün bir araya gelmesiyle oluşan ve çoğu zaman gerçek anlamdan uzaklaşıp kendine özgü anlam kazanan kelime gruplarına “devim” denir.

3) Aşağıda bazı deyimlerin anlamları yay ayraç içinde karışık verilmiştir uygun yerlerle eşleştiriniz.

1. Kestirip atmak	7. Sesini çıkarmamak
2. Parmak ısırtmak	8. Gürültüye pabuç bırakmamak
3. Kafa patlatmak	9. İçinin ateşi küllenmek
4. Gözünde olmamak	10. Yaş tahtaya basmamak
5. Başından aşağı kaynar sular dökülmek	11. İş sarpa sarmak
6. Bir yaşına daha girmek	12. Kendi yağıyla kavrulmak

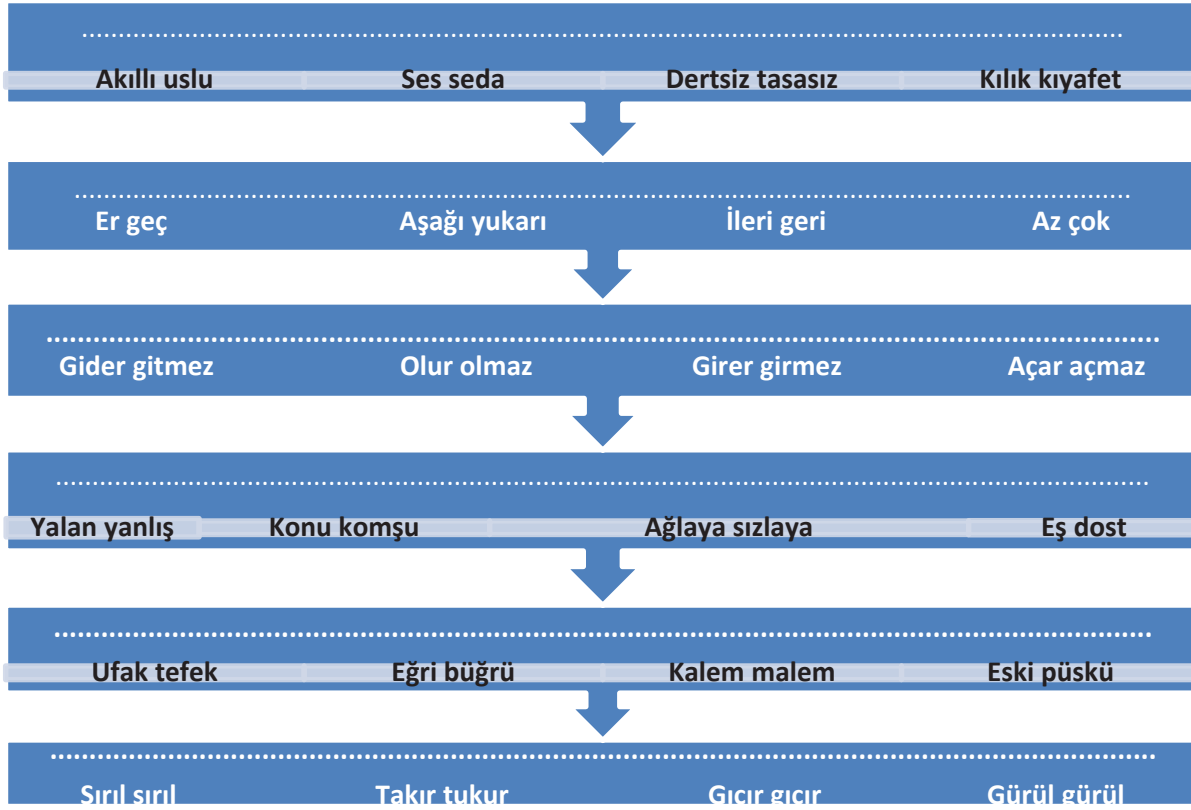
- () Herhangi bir üzüntü ve zor durum dolayısıyla o şeye değer verecek durumda olmamak.
- () Üzüntü veya kötü bir olay karşısında birdenbire büyük bir sıkıntı duymak.
- () Şimdiye değin görmediği şaşılacak bir şeyle karşılaşmak.
- () Herhangi bir davranışla şaşkınlık içinde bırakmak, şaşırtmak.
- () Uzun uzadıya düşünmeden kesin yargıya varmak.
- () Korkutmalara aldırış etmeyip dilediği gibi davranmak.
- () İş, içinden çıkılması zor bir duruma girmek.
- () Sıkıntıdan kurtulmak.
- () Olaniyla geçinip kimseye muhtaç olmamak.
- () Bir işte uyanık davranarak aldanmamak.
- () Bir şey üzerindeki düşüncesini söylememek
- () Bir konu üzerinde pek çok düşünmek.

4) Aşağıdaki cümlelerde koyu yazılan kelimelerin karşısında boş bırakılan yerlere *nicel* ve *nitel* şeklinde yazınız.

Kentin en yüksek kulesinde çalışmalar yeniden başladı.	(.....)
Yüksek ideallerimiz uğruna durmadan çalışıyorduk.	(.....)
Onlar, büyük bir binanın yedinci katında oturuyorlardı	(.....)
Büyük adamlık, makam sahibi olmak değildir.	(.....)
Teyzem evin en geniş odasını misafirlerine ayırdı.	(.....)
Geniş olmak, vurdumduymaz olmak anlamına gelmez.	(.....)
Soğuk havalarda kalın giysiler giyelim, dedi.	(.....)
Bize soğuk davranınca yanından uzaklaştık.	(.....)
İlhan, bu ay performansıyla iyi para kazandı.	(.....)

5. Aşağıdaki tabloda ikilemelerin oluşumları verilmiştir. Boş bırakılan yerlere aşağıda verilen uygun ifadelerle doldurun.

- Yakın Anlamli Sözcüklerle Yapılan İkilemeler
- Eş Anlamli Sözcüklerle Yapılan İkilemeler
- Karşıt Anlamli Sözcüklerle Yapılan
- Biri Anlamli Biri Anlamsız Sözcüklerle Yapılan İkilemeler
- Yansıma Sözcüklerle Yapılan İkilemeler
- Biri Olumlu Biri Olumsuz sözcüklerle Yapılan İkilemeler

6. Koyu yazılan kelime ve kelime gruplarının karşısına cümledeki anlamlarına uygun olarak "X" işaretleyin.

CÜMLELER	GERÇEK	MECAZ	TERİM	CÜMLELER	GERÇEK	MECAZ	TERİM
Kangal ilçesinde zeki çocuklar var.	X			Sınavda başarılı olabileceğimi biliyordum.			
Top oynarken düşmüş, ayağı kırılmış.				Uçağın kanadı havada parçalanmış.			
Sınavı kazanınca burnu büyüdü .				İğnenin gözünden ipliği geçiremedi.			
Sinema bileti almak için kuyrukta bekledi.				Ağır konuşma sakın toplantıda.			
O tatlı arkadaşları çok özlüyorum.				Sürü, kel tepelerin yüzüne dağılmıştı.			
Kardeşim dirseğini kapıya çarptı.				Babam kapıyı ardına kadar açtı .			

CÜMLELER	GERÇEK	MECAZ	TERİM	CÜMLELER	GERÇEK	MECAZ	TERİM
Tiyatroda erkek oyunculara aktör denir.				Yaş odunları hemen kurutalım.			
Bağlaçlar konusuna iyi çalışın.				Herkes sahnede onu hayranlıkla izledi.			
Virüsler kan yoluyla hücrelere taşınır.				Türkçede sekiz ünlü harf vardır.			
Kasap et doğrarken elini kesmiş- ti.				Tatlı dili, güler yüzü onu herkese sevdirmişti.			
Sürahi yere düşünce kırıldı.				Beni görünce havalara uçuyor- du.			
Taylan kirli işlere burnunu sokmuştu.				Uzanmışım, kalmışım yaylının şiltesine.			
Lokum üretimi bu yıl artacak sanki.				Borcunu hemen ödemelisin Ay- can.			
Güreşçimiz, finalde rakibini tuşla yendi.				Kuru bir hayat sürmeyi istemi- yordu.			
Komşular zamanla birbirine ısındı.				Sandalyenin ayağı bir anda kırıldı.			
Adamcağızın kolu alçıdaydı.				Botlarının burnu yırtıktı.			
Boğazı çok ağrıyor hastanın.				Güreşçinin yaptığı elense rakibini sarstı.			
Irmak burada birçok kola ayrıl- mış.				Dilim sıcaktan dolayı sızladı.			

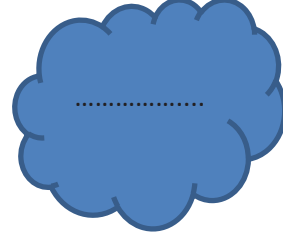
Dokuz	Değirmen	El	Küçük balığı	Pişmanlık	Öküzün	Belinde
Kırağı	Dağ	Şeytan	Bağ	Sesi	Kaygısız	

7) Aşağıdaki atasözlerini yukarıda verilen uygun kelimelerle tamamlayın.

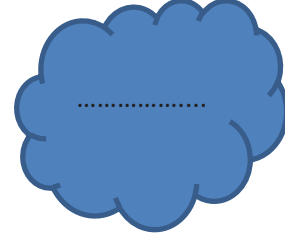
a) Acele işe karışır.	f) Büyük balık,..... yutar.
b) Acı patlıcanı çalmaz.	g) Son fayda etmez.
c) Bakarsanolur, bakmazsanolur.	h) Boğaz boğumdur.
ç) Taşıma su ile dönmez.	ı) Pilav yiyen kaşığı..... taşır.
d) Azıcık aşım,.....başım.	i) Dolu küpün..... çıkmaz.
e) Harama uzatılmaz.	j) Harman döven ağzı bağlanmaz.

8) Aşağıdaki dizelerde kullanılan söz sanatlarını karşısındaki buluta yazınız.

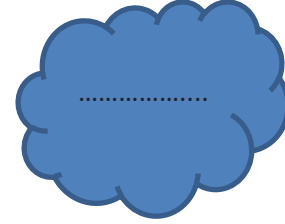
Ölümü hatırlatan ne var bu resimde?
Halbuki hepimiz hayattayız.
(Melih Cevdet ANDAY)

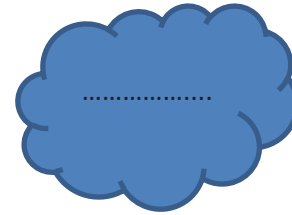
Dünyada aşkımız, ölüm gibi mukaddes,
İnan ki bir daha geri gelmez bu günler.
(Cahit Sıtkı TARANCI)

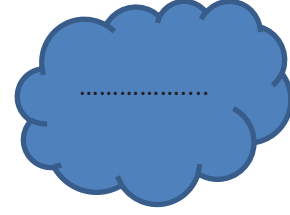
Güğüm bir gün, testiye:
“Yola çıkalım” dedi.
Testi: “korkarım” dedi.
Evde kalmak istedi.
(Anonim)

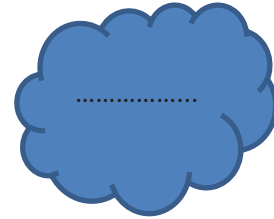
Hulya tepeler, hayal ağaçlar,
Durgun suda dinlenen yamaçlar...
(Yahya Kemal BEYATLI)

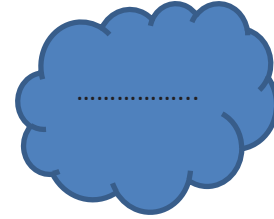
Aramazdık gece mehtabı yüzün parlarken
Bir uzak yıldıza benzedi güneş sen varken.
(Faruk Nafiz Çamlıbel)

Rüzgâr eser dallarımız atışır,
Yas ile sevincim yıkışır dağlar.
(Karacaoğlan)

Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam taşarım.
(Mehmet Akif ERSOY)

CEVAP ANAHTARI

SÖZCÜKTE ANLAM

1. Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerden gerçek anlamlı olanları (G), mecaz anlamı olanları (M) harfi ile gösterin.

- (M) Sanatçılar devletin kanatları altında değerli eserler verebilir.
 (G) Yaralı kuşun kanatları veterinerine gösterildi.
 (M) Bu elbise seni hiç açmamış.
 (G) Yeni kilitle kapıyı açmaya çalışmamış.
 (G) Buraya bisiklet dükkânı açmalıyız.
 (G) Mahallemize yeni bir manav açılacaktı.
 (G) Gece kapalı olan hava, sonra açıldı.
 (M) Hiç kimseye açılmaz, derdini içine atardı.
 (M) Ali önceleri sessizdi, zamanla açıldı.
 (M) Çocuğu kendimize bağlamak kolay olmadı.
 (G) Teknemizi iskeleye bağlayıp sahile çıktık.
 (M) Orhan, ailesine daima bağlı biriydi.
 (G) Paketi renkli kurdele ile güzelce bağladı.
 (G) Bu gömlek dar, içine sığmam mümkün değil.
 (M) Dar bir çevrede yetiştiği için sıkıntı yaşıyor.
 (M) Dar düşüncelerle büyük işler başarılmaz.
 (G) Oturmak için kuru bir yer aradı.
 (G) Bu köyde kuru tepelere çok rastlıyorsunuz.
 (M) Kuru bir hayat, yaşamı çekilmez kılar.
 (M) Kitaplarında kuru bir anlatıma yer vermezdi.
 (G) Başarılı olma yolunda emek vermek gerekir.
 (G) Sabah yola çıkacaksın, bu akşam erken yat.
 (G) Bu sorunu çözmenin mutlaka yolu olmalı.
 (G) Günümüzde en çok kara yolu tercih ediliyor.
 (G) Arkadaşına oldukça ağır bir hediye almış.
 (M) Bu ağır sözleri kaldırmam mümkün değil.
 (M) Ağır bir koku evin her tarafına yayılmıştı.
 (M) Onun küçüklükten beri gözü hep yükseklerdeydi.
 (G) Bu olayda onun da adının geçtiği söylendi.
 (M) Olaylara karşı kör ve sağırdır.
 (M) Son otobüse yetişemezsem, işte o zaman yandım.
 (M) Toplantıda bize çok ağır sözler söyledi.
 (M) Cesaretimin kırılmasına sen sebep oldun.

2. Buna göre aşağıdaki eş sesli (sesteş) sözcükleri farklı anlamlarda cümle içerisinde kullanınız.

- çay → Çayın kenarında iyi bir piknik yaptık.....
 → Bizde kahvaltıda çay olmazsa olmazdır.....
 kır → Bazen kır gezisi insanı kendine getiriyor.....
 → Kır atın yanında kalan ya huyundan ya suyunda.....
 ben → Annesi beni görünce Ömer Halis'i çağırdı.....
 → Vücudundaki beni onu rahatsız etmiyordu.....
 sal → Yeni aldığı salını görücüye çıkarmaya karar verdi.....
 → Cezaevindekilerin cazası bitince dün gece salıverildi.....
 ocak → Ocak ayında yeni ödemeler yapılacaktı.....
 → Yakaladığımız balıkları ocakta pişirelim mi?.....
 zar → Hücre zarında farklı bir doku çalışması yapılacak.....
 → Tavlada attığı zarla oyunu son hamlede aldı.....

3) Aşağıda bazı deyimlerin anlamları yay ayraç içinde karışık verilmiştir uygun yerlerle eşleştiriniz.

1. Kestirip atmak	7. Sesini çıkarmamak
2. Parmak ısırtmak	8. Gürültüye pabuç bırakmamak
3. Kafa patlatmak	9. İçinin ateşi küllenmek
4. Gözünde olmamak	10. Yaş tahtaya basmamak
5. Başından aşağı kaynar sular dökülmek	11. İş sarpa sarmak
6. Bir yaşına daha girmek	12. Kendi yağıyla kavrulmak

- (4) Herhangi bir üzüntü ve zor durum dolayısıyla o şeye değer verecek durumda olmamak.
- (5) Üzüntü veya kötü bir olay karşısında birdenbire büyük bir sıkıntı duymak.
- (6) Şimdiye değin görmediği şaşılacak bir şeyle karşılaşmak.
- (2) Herhangi bir davranışla şaşkınlık içinde bırakmak, şaşırtmak.

- (1) Uzun uzadıya düşünmeden kesin yargıya varmak.
- (8) Korkutmalara aldırış etmeyip dilediği gibi davranmak.
- (11) İş, içinden çıkılması zor bir duruma girmek.
- (9) Sıkıntıdan kurtulmak.
- (12) Olanıyla geçinip kimseye muhtaç olmamak.
- (10) Bir işte uyanık davranarak aldanmamak.
- (7) Bir şey üzerindeki düşüncesini söylememek
- (3) Bir konu üzerinde pek çok düşünmek.

4) Aşağıdaki cümlelerde koyu yazılan kelimelerin karşısında boş bırakılan yerlere *nicel* ve *nitel* şeklinde yazınız.

Kentin en yüksek kulesinde çalışmalar yeniden başladı.	(..... Nicel)
Yüksek ideallerimiz uğruna durmadan çalışıyorduk.	(..... Nitel)
Onlar, büyük bir binanın yedinci katında oturuyorlardı	(..... Nicel)
Büyük adamlık, makam sahibi olmak değildir.	(..... Nitel)
Teyzem evin en geniş odasını misafirlerine ayırdı.	(..... Nicel)
Geniş olmak, vurdumduymaz olmak anlamına gelmez.	(..... Nitel)
Soğuk havalarda kalın giysiler giyelim, dedi.	(..... Nicel)
Bize soğuk davranınca yanından uzaklaştık.	(..... Nitel)
İlhan, bu ay performansıya iyi para kazandı.	(..... Nicel/Çok para)

5. Aşağıdaki tabloda ikilemelerin oluşumları verilmiştir. Boş bırakılan yerlere aşağı-da verilen uygun ifadelerle doldurun.

- Yakın Anlamli Sözcüklerle Yapılan İkilemeler
- Eş Anlamli Sözcüklerle Yapılan İkilemeler
- Karşıt Anlamli Sözcüklerle Yapılan
- Biri Anlamli Biri Anlamsız Sözcüklerle Yapılan İkilemeler
- Yansıma Sözcüklerle Yapılan İkilemeler
- Her İkisi de Anlamsız Sözcüklerle Yapılan İkilemeler
- Biri Olumlu Biri Olumsuz Sözcüklerle Yapılan İkilemeler

..... Eş Anlamli Sözcüklerle Yapılan İkilemeler.....			
Akıllı uslu	Ses seda	Dertsiz tasasız	Kılık kıyafet
..... Karşıt Anlamli Sözcüklerle Yapılan İkilemeler.....			
Er geç	Aşağı yukarı	İleri geri	Az çok
..... Biri olumlu Biri olumsuz Sözcüklerle Yapılan İkilemeler.....			
Gider gitmez	Olur olmaz	Girer girmez	Açar açmaz
..... Yakın Anlamli Sözcüklerle Yapılan İkilemeler.....			
Yalan yanlış	Konu komşu	Ağlaya sızlaya	Eş dost
..... Biri Anlamli Biri Anlamsız Sözcüklerle Yapılan İkilemeler.....			
Ufak tefek	Eğri bğrü	Kalem malem	Eski püskü
..... Yansıma Sözcüklerle Yapılan İkilemeler.....			
Şırl şırl	Takır tukur	Gıcır gıcır	Güröl güröl

6. Koyu yazılan kelime ve kelime gruplarının karşlarına cümledeki anlamlarına uygun olarak "X" işaretleyin.

CÜMLELER	GERÇEK	MECAZ	TERİM	CÜMLELER	GERÇEK	MECAZ	TERİM
Kangal ilçesinde zeki çocuklar var.	X			Sınavda başarılı olabileceğimi biliyordum.	X		
Top oynarken düşmüş, ayağı kırılmış.	X			Uçağın kanadı havada parçalanmış.	X		
Sınavı kazanınca burnu büyüdü.		X		İğnenin gözünden ipliği geçiremedi.	X		
Sinema bileti almak için kuyruk-ta bekledi.	X			Ağır konuşma sakın toplantıda.		X	
O tatlı arkadaşları çok özlüyorum.		X		Sürü, kel tepelerin yüzüne dağılmıştı.	X		
Kardeşim dirseğini kapıya çarptı.	X			Babam kapıyı ardına kadar açtı .	X		
Tiyatroda erkek oyunculara aktör denir.			X	Ağacın kökleri çok derinde.			X
Bağlaçlar konusuna iyi çalışın.			X	Herkes sahne de onu hayranlıkla izledi.			X
Virüsler kan yoluyla hücrelere taşınır.			X	Türkçede sekiz ünlü harf vardır.			X
Kasap et doğrarken elini kesmişti .	X			Tatlı dili, güler yüzü onu herkese sevdirmişti.		X	
Sürâhi yere düşünce kırıldı .	X			Beni görünce havalara uçuyordu.		X	
Taylan kirli işlere burnunu sokmuştu.		X		Uzanmışım, kalmışım yaylının şiltesine .	X		
Lokum üretimi bu yıl artacak sanki.	X			Borcunu hemen ödemelisin Ay-can.	X		
Güreşçimiz, finalde rakibini tuşla yendi.			X	Kuru bir hayat sürmeyi istemi-yordu.		X	
Komşular zamanla birbirine ısındı .		X		Sandalyenin ayağı bir anda kırıldı.	X		
Adamcağızın kolu alçıdaydı.	X			Botlarının burnu yırtıktı .	X		
Boğazı çok ağrıyor hastanın.	X			Güreşçinin yaptığı elense rakibini sarstı.			X
Irmak burada birçok kola ayrılmış.	X			Dilim sıcaktan dolayı sızladı.	X		

Dokuz	Değirmen	El	Küçük balığı	Pişmanlık	Öküzün	Belinde
Kırağı	Dağ	Şeytan	Bağ	Sesi	Kaygısız	

7) Aşağıdaki atasözlerini yukarıda verilen uygun kelimelerle tamamlayın.

- a) Acele işe**şeytan**..... karışır. f) Büyük balık,...**küçük balığı**.... yutar.
b) Acı patlıcanı **kırağı**.... çalmaz. g) Son....**pişmanlık**..... fayda etmez.
c) Bakarsan **bağ** olur, bakmazsan **dağ** olur. h) Boğaz**dokuz**..... boğumdur.
ç) Taşıma su ile**değirmen**.... dönmez. ı) Pilav yiyen kaşığı....**belinde**... taşır.
d) Azıcık aşım,...**kaygısız**....başım. i) Dolu küpün.....**sesi**..... çıkmaz.
e) Harama**el**.....uzatılmaz. j) Harman döven **öküzün** ağızı bağlanmaz.

8) Aşağıdaki dizelerde kullanılan söz sanatlarını karşısındaki buluta yazınız.

- a) Tezat(Zıtlık) b) Benzetme(Teşbih) c) Konuşturma (İntak) d) Kişileştirme
e) Tezat ve Benzetme f) Kişileştirme g) Benzetme ve Abartma

Türkçe-8

Cümlede Anlam

CÜMLEDE ANLAM

ETKİNLİK1: (NEDEN SONUÇ-AMAÇ SONUÇ – KOŞUL SONUÇ CÜMLELERİ)

Aşağıda verilmiş olan cümlelerin “ amaç sonuç mu , neden sonuç mu, koşul sonuç mu ?” bildirdiğini “ X” işareti koyarak belirtiniz

<u>CÜMLELER</u>	<u>NEDEN SONUÇ</u>	<u>AMAÇ SONUÇ</u>	<u>KOŞUL SONUÇ</u>
Annesi üzülmesin diye annesinin bir dediğini iki etmiyor.			
Sonbahar geldi diye ağaçlar yapraklarını döktü.			
İstersen sen de git ama eve erken gel.			
Sınavı kazanabilirsin yeter ki çok çalış.			
Bilgisayar almak için para biriktiriyor.			
Onu göremediği için çok üzüldü.			
Geri vermek üzere bu kitabı alabilirsin.			
Bahar geldi mi çiçekler yeşerir.			
Seni bir kez olsun görebilmek için sabaha kadar bekledim.			
Dondurmayı çok sevdiğinden sürekli dondurma yiyordu.			
Karşındakinin söylediklerini anlamak için çok çabaladım			
Gelsin ki ne istediğini anlayalım.			
İş görüşmesi yapmak üzere Hatay’a gitti.			
Malzeme yetersizliğinden bu iş yarım kaldı.			

ETKİNLİK 2: ÖZNEL VE NESNEL CÜMLELER

Aşağıda verilen cümlelerin “öznel mi, nesnel mi?” olduğunu “X” işareti koyarak belirtiniz.

<u>CÜMLELER</u>	<u>ÖZNEL</u>	<u>NESNEL</u>
İstanbul Türkiye'nin en kalabalık şehridir.		
Yazar, bu romanında Osmanlı Devleti'nin özelliklerini anlatmış.		
Sınavdaki sorular, bana oldukça zor geldi.		
Topkapı Sarayı, günümüzde de Osmanlı mimarisinin eşsiz örneklerinden birisi olarak varlığını sürdürüyor.		
Fatih Sultan Mehmet, İstanbul'u genç yaşta fethetmiştir.		
Şair, bu eserini de büyük bir ustalıkla kaleme almış.		
Türkiye, dünyanın en güzel ülkelerinden birisidir.		
Mehmet Akif'in en büyük eseri, hiç şüphesiz “ İstiklal Marşı”dır.		
Yazılarında kişilerini kendi çevresinden seçmesi, eserini daha etkileyici kılmıştır		
Okulum, Dörtöyl’da yapılmış ilkokuldur.		
Böyle durup da onun keyfini bekleme, bana zaman kaybı gibi geliyor.		
Giresun, fındığıyla meşhur olan bir ilimizdir.		
Türkiye’de sahnelenen ilk tiyatro, Namık Kemal’in “ Vatan yahut Silistre” adlı tiyatro eseridir.		
Boynundaki ana yadigârı kolye, onun için büyük öneme sahipti.		
Nurullah Ataç, deneme türündeki eserleriyle tanınmıştır.		

ETKİNLİK 3: DOĞRUDAN VE DOLAYLI CÜMLELER

Aşağıda verilmiş cümlelerde "dolaylı anlatımdan mı , doğrudan anlatımdan mı ?" yararlanıldığını " X" işareti koyarak belirtiniz.

<u>CÜMLELER</u>	<u>DOĞRUDAN ANLATIM</u>	<u>DOLAYLI ANLATIM</u>
Beni çok sevdiğini söyleyerek buralardan gitti.		
Pazardan elma almayı unutma, dedi ama ben almayı unuttum.		
Babam: " Sen küçükken burada oturmuştuk." dedi.		
Arkadaşım, ben, o romanı ortaokuldayken okumuştum, diyerek beni küçümsedi.		
Mehmet Akif'in İstiklal Marşı'nın parayla yazılamayacağını söylemesi beni hep duygulandırmıştır.		
Deskartes'in: "Düşünüyorum öyleyse varım." sözü çok ünlüdür.		
Atatürk, yeni neslin öğretmenlerin eseri olacağını söylemiş.		
O, insanın düşünmeden konuşmaması gerektiğini sürekli dile getirmiştir.		
Yufka yüreklerle çetin yollar aşılmaz, sözü çok hoşuma gidiyor.		

ETKİNLİK 4: İÇERİK VE ÜSLUP CÜMLELERİ

Aşağıda verilmiş cümlelerin “içerik cümlesi mi, üslup cümlesi mi ?”olduğunu bularak “X” işaretiyle belirtiniz.

<u>CÜMLELER</u>	<u>İÇERİK CÜMLELERİ</u>	<u>ÜSLUP CÜMLELERİ</u>
Yazar, eserlerinde söz sanatlarına sıklıkla yer vermiştir.		
Eserinde, kahraman Türk askerinin gösterdiği başarıları kaleme almış.		
Bu yazısında, kişiyi, kendine özgü bir anlatım biçimiyle ortaya koymuş.		
Düşüncelerini, kısa ve sade bir şekilde okuyucuya ulaştırmayı başarmış.		
Yazar, bu eserinde yalnız bir kadının hayat mücadelesini gözler önüne seriyor.		
Bu yazar eserinde mecazlar ve imgelerden yararlanmış.		
Kitaplarında kullandığı akıcı dil, o kitabın, herkes tarafından bir çırpıda okunmasını sağlıyor.		
Yazar eserine yakın çevresindeki insanları da katmayı başarmış.		
Ahmet Haşim, eserlerinde kullandığı ağır dili ile anlaşılması güç bir şair olmuştur.		
Roman, Kurtuluş Savaşı yıllarındaki İstanbul’u, çeşitli açılardan ele almış.		

ETKİNLİK 5:CÜMLENİN ANLAM ÖZELLİKLERİ

Sol tarafta verilmiş cümlelerde görülen anlam özelliğini bularak eşleştiriniz.

1)Varsayım	() Şimdiye kadar maç çoktan bitmiştir.
2)Öneri	()Keşke sana bu lafları söylemeseydim.
3)Olasılık	() Bu mu sınavda başarılı olacakmış?
4) Tasarı	() Bu kadar zamanda bu çalışmayı nasıl bitireyim.
5)Hayıflanma	() Diyelim ki yeniden çocuk oldun.
6)Tahmin	()Bence yazılarını başka bir konuda yazmalısın.
7)Küçümseme	() Arada bir uğra, her an gelebilir.
8)Azımsama	()Yeni bir roman yazmayı düşünüyorum.
9)Pişmanlık	()Bu takım, bu sene şampiyon olamayacak.
10)Ön yargı	() O, bir gün olsun yüzüme gülmedi.
11)Yakınma	() Keşke annemin dediklerini zamanında dinleseymdim.

ETKİNLİK 6: SEBEP SONUÇ – AMAÇ SONUÇ CÜMLELERİ

-Eylemin gerçekleşme sebebinin yer aldığı cümlelere sebep sonuç cümlesi denir.

-Eylemin yapılma amacının belirtildiği cümlelere amaç sonuç cümlesi denir.

Kapıyı açık bıraktığından içeri kedi girmiş.

SebeP

Sonuç

Kedileri beslemek için onlara yemek götürdüm.

Amaç

Sonuç

Aşağıdaki cümlelerde sebep sonuç olanlara “S”, amaç sonuç bildirenlere “A” yazınız.

- (....)Yüzme bilmediği için kursa yazıldı.
- (....) Başarılı olmak için kursa yazıldı.
- (.....)Soruları doğru cevaplamayınca oturup ağladı.
- (.....)Beni dinlemiyor çünkü o seninle konuşmak istiyor.
- (....)Daha iyi duyabilmek için ön sıraya oturdu.
- (...) Soru sormak amacıyla öğretmenin yanına gitti.

- 7.(...) Ödevlerini zamanında yapmadığından öğretmeni uyardı.
- 8.(...) Arkadaşına doğum günü hediyesi almaya çarşıya çıktı.
- 9.(...) Eve geç kaldığından babası kızdı.
- 10.(...) Sınava giremediği için sonra sınav olacak.
- 11.(...) Sokak hayvanlarına yemek vermek için parka gittim.
- 12.(...) Beni dinlemediğinizden bir türlü konuyu anlamıyorsunuz.
- 13.(...) Yemeği yaktım diye kendi kendime kızdım.
- 14.(...) Kitabı rahatça okuyayım diye içeri gitti.
- 15.(...) Yüksek sesle müzik dinlediğinden kulakları ağır işitiyor.
- 16.(...) Okula geç kaldım çünkü akşam geç yattım.
- 17.(...) Çok üşüdüğünden sobanın yanına oturdu.
- 18.(...) Hasta olmaktan korktuğundan sağlığına özen gösteriyor.

ETKİNLİK 7: KOŞUL CÜMLELERİ

Eylemin gerçekleşmesinin bir koşula bağlandığı cümlelerdir.

Beni üzmezsen sana çikolata veririm.

Koşul

Sonuç

Aşağıdaki cümlelerde koşul anlamı olanların başına “K” yazınız.

- (....) Yarın da yağmur yağarsa gezimiz iptal edilecek.
- (....) Sağlıklı olmak istiyorsan yediğine içtiğine dikkat edeceksin.
- (.....) Sen bana ne söyleyecektin, şimdi dinliyorum.
- (....) Yarışmaya katılmak için iki gündür uğraşıyor.
- (....) Dersi dinledin mi konuyu da anlarsın.
- (...) İnsanoğlu neden olumsuz şeyleri unutamıyor?
- (...) Sana bu parayı vereceğim ancak sen de gidip borcunu ödeyeceksin.
- (...) Bu saatte dışarı çıkmaktan korkuyorsan seninle gelebilirim.
- (....) Yiyeceklerimizi seçerken besleyici ve sağlıklı olmasına dikkat etmeliyiz.
- (....) Sen iyi olursan herkes iyi olur, sen kötü olursan herkes kötü olur.
- (...) Bizim için ayrılan sürenin sonuna geldik.
- (....) Yıllarca aramadı, sormadı, aklı başına yeni geldi.
- (...) Kitapların hepsini toplayıp köy okuluna bağışladı.
- (....) İlla bir iyilik yapmak istiyorsan odanı toplayabilirsin.

- (...) Duru ve Mustafa ders boyunca birbirleriyle didişiyorlar.
- (...) Yarıyıl tatilinde takdir alırsa babası ona hediye alacakmış.
- (...) Senin takımda oynarım fakat sen de bir daha benimle uğraşmayacaksın.
- (...) Apartmanın her tarafını böcekler istila etmiş.
- (...) Tarihten ders çıkarmazsak geleceğimiz sağlam olmaz.
- (...) Bu sistemde çok soru çözdün mü başarılı olursun.
- (...) Çocuklarda sorumluluk duygusu gelişmezse ileride sıkıntı yaşarlar.

ETKİNLİK 8: ÖZNEL VE NESNEL CÜMLELER

Kişinin kendi düşüncelerini içeren, kişiden kişiye değişebilen, kanıtlanamayan cümlelere öznel cümle denir.

Kanıtlanabilir olan, kişisel yorum içermeyen cümlelere ise nesnel cümle denir.

Herkes bu kitabı beğeniyor.(**Öznel**)

Yazarın en son çıkardığı kitap

budur.(**Nesnel**)

Aşağıdaki cümlelerde nesnel olanlara “N”, öznel olanlara “Ö” yazınız.

- 1(...) Ünlü şairin son kitabı okuyucudan tam not aldı.
- 2(...) Bugün hava daha da soğudu.

- 3(...) Sabah ilk derse Sabiha Duru hep geç kalıyor.
- 4(...) Yeni yılın gelmesi hepimizi mutlu ediyor.
- 5(...) Kış aylarını soğuktan dolayı sevmiyorum.
- 6(...) Genellikle kilolu insanlar siyah giymeyi tercih ediyorlar.
- 7(...) Kediler köpeklerden daha asil ve sadık hayvanlardır.
- 8(...) Kitapların hepsini masanın üstüne yığıldı.
- 9(...) Çorum tarihi yerleriyle dünyanın dikkatini çekmiştir.
- 10(...) İnsanlar birbirine karşı hoşgörüsüz davranıyor.
- 11(...) Annesi “Ödevlerini yapmadan çıkma.” diye uyardı.
- 12(...) Hastanede tedavisi yapılan oyuncu akşamüzeri taburcu edildi.
- 13(...) Maç3-0 bittiğinde taraftarlar hayal kırıklığı yaşadılar.
- 14(...) Şekerli şeyleri çok da sevmem.
- 15(...) Güzeller güzeli kızıyla tatile çıktı.
- 16(...) Ocağı açıp çorbayı ısıttı.
- 17(...) İnsan olmanın şartı merhametli , olmaktır.
- 18(...) Sabah en erken gelen İkra ve Ecem’miş.

ETKİNLİK 9: KARŞILAŞTIRMA CÜMLELERİ

Varlıkları, olayları, kavram veya durumları, birbirleriyle kıyaslamaya denir.

-Sınıfın **en** gevezesi İkra'dır.(Sınıftaki diğer öğrencilerle karşılaştırılmıştır.)

Aşağıda karşılaştırma cümlelerine “K” yazınız.

- (...) Sınıfımızın en akıllı kızıydı.
- (...) Sabahın erken saatinde yollara düştük.
- (...) Zeynep okula gelirken yolda Rabia ve Utku'yla karşılaşmış.
- (...) Sanki hava geçen yıla oranla daha soğuk.
- (...) Senin gibi sorumsuz bir çocuk görmedim.
- (...) Artık insanların birbirine tahammülü yok, maalesef.
- (...) Dün aldığı kitabı hemen bitirmiş.
- (...) Annesi Faruk'u çok konuştuğu için durmadan uyarıyordu.
- (...) Sinemaya gitmek evde izlemekten daha güzel.
- (...) Hatırladığımdan daha genç ve güzeldi.
- (...) Bugün biraz daha iyi gördüm seni.
- (...) Az kalsın ihmal yüzünden canından oluyordu.
- (...) Yazarın en sevilen kitabı Dedemin Bakkalı'dır.

- (...) Her sabah kalkıp iki kilometre yol yürür.
- (...) Her gün düzenli kitap okuyanlar, okumayanlardan daha başarılı oluyorlar.
- (...) Her geçen gün çocukcağının durumu kötüye gidiyor.
- (...) Bu şarkıyı nedense pek sevemedim.
- (...) Geçen yıla oranla sebze meyve fiyatları arttı.
- (...) Yarınki sınavdan iyi sonuç bekliyorum.
- (...) Kimseyi sevmedim ben senden daha güzel.

ETKİNLİK 10: DUYGUSAL VE ABARTILI CÜMLELER

* Duyguları ön plana çıkaran, duygularla ilgili ifadelere duygusal ifadeler denir. İnsanların neler hissettiğini anlatan cümlelerdir.

* Bir şeyin olduğundan çok fazla veya çok az gösterilmesine abartılı ifadeler denir.

Sözlerin beni üzdü.(Üzölmek duygu içerdiği için duygusal ifadedir.)

Konserde iğne atsan yere düşmezdi.(Konserdeki seyirci sayısı abartılmış.)

Aşağıdaki cümlelerde duygusal ifadelere “D”, abartılı ifadeler “A” yazınız.

- (...) Onu karşımda görünce çok şaşır-dım.

- (...) Şaşkınlıktan ağızım bir karış açık kaldı.
- (...) Yarışmayı kazanamayınca hayal kırıklığına uğradı.
- (...) Mustafa kapıyı açıp jet hızıyla yerine geçti.
- (...) Naz, kardeşi doğduğunda onu çok kıskanmış.
- (...) Yıllar sonra seni görmek beni mutlu etti.
- (...) Sıcak havada susuzluktan dilim damağıma yapıştı.
- (...) Sınıfta birinci olduğumu duyunca dünyalar benim oldu.
- (...) Sevinçten havalara uçtu.
- (...) İkra arkadaşlarının sözlerine üzül-müş.
- (...) Nida mutfağa girince dağ gibi bulaşıkla karşılaşmış.
- (...) Küçük kedinin hali yüreğime dokundu.
- (...) Adı okununca öyle heyecanlandı ki.
- (...) Dünya kadar işimin arasında sana yeterince vakit ayıramadım.
- (...) Ünlü sanatçının cenazesinde göz-yaşları sel oldu.
- (...) Yeni oyuncağımdan memnun olma-dım, değiştireceğim.
- (...) Seninle uzun zamandır böyle keyifli sohbet yapmamıştık.
- (...) Baran ve Duha karşılarında ünlü futbolcuyu görünce çok şaşırdılar.

ETKİNLİK 11: GERÇEK VE HAYAL UNSURU İFADELER

*Günlük yaşamda gerçekleşmesi mümkün olan, mantığa uygun olan ifadelere gerçek ifade cümleleri denir.

*Gerçek hayatta olması mümkün olmayan, hayal gücüne dayanan cümlelere hayal unsuru ifadeler denir.

Küçük kuş, aslana laf anlatamadı.(Hayal unsurudur, çünkü kuşlar konuşmaz.)

Küçük kuş kafesinden kaçtı.(Gerçek ifadedir, çünkü kuş kafesten kaçabilir.)

Aşağıdaki cümlelerde hayal unsuru olanlara "H", gerçek olanlara "G" yazınız.

- 1-(...) Derinden derine ırmaklar ağılar/
Uzaktan uzağa çoban çeşmesi.
- 2-(...) Rüzgârda güz yaprakları dökülür.
- 3-(...) Yılan, tilkinin dostluğundan şüpheye düşer.
- 4-(...) Güller, menekşeler küçük bahçede kol kola yaşayıp gidiyordu.
- 5-(...) Apartmanın girişine kuşlar yuva yapmış.
- 6-(...) Komşular sokak hayvanlarından şikâyetçi oldular.
- 7-(...) Çam ağacının dallarında yuvası olan kuşlar selam verdiler aya.
- 8-(...) Dev gibi ağaçlar vardı ormanda.
- 9-(...) Dev, Keloğlan'ı kovalamaya başla-mış.
- 10-(...)Kavak ağacı ihtiyarı daima özlüyordu.

- 11-(...) Kuşlar fabrikatörün kafasına pislediler.
- 12-(...) Pamuk Prenses sihirli elmayı yiyince bir uykuya daldı.
- 13-(...) Güneşli bir günde yola çıktık.
- 14-(...) Güzel güneş parkta oynayan çocuklara gülümsüyordu.
- 15-(...) Oyuncakların hepsini parka götürdüm.
- 16-(...) Kaplumbağayı geçemeyen tavşan yaptığı hatayı anlamış.

ETKİNLİK 12: ÖRTÜLÜ ANLAM

Cümlede açık olarak ifade edilmediği halde cümlenin anlamından, cümledeki ifadelerden çıkarılabilen anlamdır.

Ben de hediye alacağım.(Başkaları da almış, anlamı çıkar.)

Artık sana güvenmiyorum.(Önceden güveniyordum, anlamı çıkar.)

Aşağıdaki cümlelerde yer alan örtülü anlamları örnekteki bulup altına yazınız.

1-Elanur artık yüzmeye gitmeyecekmiş.

Ela önceden yüzmeye gidiyormuş.

2-Bugün yine Duru derse geç kaldı.

.....

.....

3- Haftaya da hava soğuk olacaktı.

.....

.....

4- Kayra sınavı gene kazanamadı.

.....

.....

5- Emirhan son verdiğim kitabı da okuyamamış.

.....

.....

6- Toplantılara artık anne ve babası birlikte gelecektir.

.....

.....

7- Sınıfın en yaramazı Ecem ve Cansu'dur.

.....

.....

8- Akşama doğru baş ağrım iyice arttı.

.....

.....

9- Bu sene daha az yağışlı olacaktı.

.....

.....

10- Bana borcunu de hala ödemedi.

.....

.....

ETKİNLİK 13: CÜMLEYE HAKİM OLAN DUYGULAR

Aşağıda verilen cümlelerde hâkim olan duyguyu size verilen şıklardan yola çıkarak bulunuz. Yanına işaret koyunuz.

1. "Keşke sana karşı böyle sözler söylemeseydim."
(PİŞMANLIK)
(HAYIFLANMA)
2. "Çocukluk günleri ne güzel günlerdi."
(PLAN)
(ÖZLEM)
3. "Hakkımda yapılan bu iftiraları asla kabul etmiyorum."
(SİTEM)
(İNKÂR ETME)
4. "Bayramda ayakkabı mı alsam pantolon mu?"
(KÜÇÜK GÖRME)
(KARARSIZLIK)
5. "Farz et ki bu hafta sonu piknik yapıp eğleneceğiz."
(TAHMİN)
(VARSAYIM)
6. "Planlı ve disiplinli bir şekilde çalışsan her şeyi başarırısın."
(ÖNERİ)
(UYARI)

7. "Dil, insanların birbirleri arasında anlaşmayı sağlayan bir araçtır."
(TANIM YAPMA)
(ELEŞTİRİ YAPMA)
8. "Bu şehirde keşke uzun bir süre yaşayabilseydim."
(İSTEK)
(HAYIFLANMA)
9. "Gelmeyeceksen bir telefon edip beni de davete çağırabilirdin."
(UYARI)
(SİTEM)
10. "Havada karar bulutlar geziniyor yağmur yağabilir."
(TAHMİN)
(VARSAYIM)
11. "Adam o kadar iriydi ki dünyadaki her şeyi kaldırır."
(UYARI)
(ABARTMA)
12. "Bu yaşıma geldim hala matematiği anlayamıyorum."
(ELEŞTİRİ YAPMA)
(ÖZ ELEŞTİRİ YAPMA)
13. "Önümüzdeki ay ailemle birlikte tatile gitmeyi düşünüyorum."
(PLAN YAPMA)
(ÖNERİ)

14. "Bir an için düşün en zengin insan olduğunu."

(AZIMSAMA)

(VARSAYIM)

15. "Kerem büyüyecek de büyük adam olacak!"

(KÜÇÜK GÖRME)

(İNKÂR ETME)

16. "Acaba bu saatte eve bir şekilde varmışlar mıdır?"

(SİTEM)

(ENDİŞE – KAYGI)

17. "Bizim okul kesin yarışmayı kazanır."

(ÖN YARGI – PEŞİN HÜKÜM)

(TAHMİN ETME)

18. "Yazar son romanında çok başarılı karakterler seçmiş."

(ELEŞTİRİ YAPMA)

(ÖZ ELEŞTİRİ YAPMA)

19. "Sağlıklı olmak için düzenli bir şekilde spor yapmalısın."

(UYARI)

(ÖNERİ)

20. "Banklar yeni boyandı oturmayın sakın."

(ŞİKÂYET)

(UYARI)

21. "Keşke bu karda, çamurda yürümeseydim."

(SİTEM)

(PİŞMANLIK)

22. "Zavallı çocuk üstü başı yırtık bir halde geziyordu."

(ACIMA)

(BEĞENME)

23. "Nerde o eski güzelim bayramlarımız."

(ÖZLEM)

(ELEŞTİRİ YAPMA)

24. "Ömer, bu soruyu istediği kadar uğraşsın asla çözemez."

(VARSAYIM)

(ÖN YARGI – PEŞİN HÜKÜM)

25. "İnsanlar kazalara karşı sesini hiç çıkarmıyor."

(ŞİKÂYET)

(ENDİŞE – KAYGI)

26. "Bu hafta keşke maça gitseydim."

(ELEŞTİRİ YAPMA)

(HAYIFLANMA)

CÜMLEDE ANLAM CEVAP ANAHTARI

ETKİNLİK 1: (NEDEN SONUÇ-AMAÇ SONUÇ – KOŞUL SONUÇ CÜMLELERİ)

Aşağıda verilmiş olan cümlelerin " amaç sonuç mu , neden sonuç mu, koşul sonuç mu ?" bildirdiğini " X" işareti koyarak belirtiniz

CÜMLELER	NEDEN SONUÇ	AMAÇ SONUÇ	KOŞUL SONUÇ
Annesi üzülmesin diye annesinin bir dediğini iki etmiyor.		X	
Sonbahar geldi diye ağaçlar yapraklarını döktü.	X		
İstersen sen de git ama eve erken gel.			X
Sınavı kazanabilirsin yeter ki çok çalış.			X
Bilgisayar almak için para biriktiriyor.		X	
Onu göremediği için çok üzüldü.	X		
Geri vermek üzere bu kitabı alabilirsin.			X
Bahar geldi mi çiçekler yeşerir.			X
Seni bir kez olsun görebilmek için sabaha kadar bekledim.		X	
Dondurmayı çok sevdiğinden sürekli dondurma yiyordu.	X		
Karşındakinin söylediklerini anlamak için çok çabaladım.		X	
Gelsin ki ne istediğini anlayalım.			X
İş görüşmesi yapmak üzere Hatay'a gitti.		X	
Malzeme yetersizliğinden bu iş yarım kaldı.	X		

ETKİNLİK 2: (ÖZNEL VE NESNEL CÜMLELER)

Aşağıda verilen cümlelerin "öznel mi, nesnel mi?" olduğunu " X" işareti koyarak belirtiniz.

CÜMLELER	ÖZNEL	NESNEL
İstanbul Türkiye'nin en kalabalık şehridir.		X
Yazar, bu romanında Osmanlı Devleti'nin özelliklerini anlatmış.		X
Sınavdaki sorular, bana oldukça zor geldi.	X	
Topkapı Sarayı, günümüzde de Osmanlı mimarisinin eşsiz örneklerinden birisi olarak varlığını sürdürüyor.	X	
Fatih Sultan Mehmet, İstanbul'u genç yaşta fethetmiştir.		X

Şair, bu eserini de büyük bir ustalıkla kaleme almış.	X	
Türkiye, dünyanın en güzel ülkelerinden birisidir.	X	
Mehmet Akif'in en büyük eseri, hiç şüphesiz " İstiklal Marşı"dır.	X	
Yazılarında kişilerini kendi çevresinden seçmesi, eserini daha etkileyici kılmıştır	X	
Okulum, Dörtöl'de yapılmış ilk okuldur.		X
Böyle durup da onun keyfini bekleme, bana zaman kaybı gibi geliyor.	X	
Giresun, fındığıyla meşhur olan bir ilimizdir.		X
Türkiye'de sahnelenen ilk tiyatro, Namık Kemal'in " Vatan yahut Silistre" adlı tiyatro eseridir.		X
Boynundaki ana yadigarı kolye, onun için büyük öneme sahipti.	X	
Nurullah Ataç, deneme türündeki eserleriyle tanınmıştır.		X

ETKİNLİK 3: (DOĞRUDAN VE DOLAYLI CÜMLELER)

Aşağıda verilmiş cümlelerde "dolaylı anlatımdan mı , doğrudan anlatımdan mı ?" yararlanıldığını " X" işareti koyarak belirtiniz.

CÜMLELER	DOĞRUDAN ANLATIM	DOLAYLI ANLATIM
Beni çok sevdiğini söyleyerek buralardan gitti.		X
Pazardan elma almayı unutma, dedi ama ben almayı unuttum.	X	
Babam: " Sen küçükken burada oturmuştuk." dedi.	X	
Arkadaşım, ben, o romanı ortaokuldayken okumuştum, diyerek beni küçümsedi.	X	
Mehmet Akif'in İstiklal Marşı'nın parayla yazılamayacağını söylemesi beni hep duygulandırmıştır.		X
Deskartes'in: "Düşünüyorum öyleyse varım." sözü çok ünlüdür.	X	
Atatürk, yeni neslin öğretmenlerin eseri olacağını söylemiş.		X
O, insanın düşünmeden konuşmaması gerektiğini sürekli dile getirmiştir.		X
Yufka yüreklerle çetin yollar aşılmaz, sözü çok hoşuma gidiyor.	X	

ETKİNLİK 4: (İÇERİK VE ÜSLUP CÜMLELERİ)

Aşağıda verilmiş cümlelerin "içerik cümlesi mi, üslup cümlesi mi ?"olduğunu bularak " X" işaretiyle belirtiniz.

CÜMLELER	İÇERİK CÜMLELERİ	ÜSLUP CÜMLELERİ
Yazar, eserlerinde söz sanatlarına sıklıkla yer vermiştir.	X	
Eserinde, kahraman Türk askerinin gösterdiği başarıları kaleme almış.	X	
Bu yazısında, kişiyi, kendine özgü bir anlatım biçimiyle ortaya koymuş.		X
Düşüncelerini, kısa ve sade bir şekilde okuyucuya ulaştırmayı başarmış.		X
Yazar, bu eserinde yalnız bir kadının hayat mücadelesini gözler önüne seriyor.	X	
Bu yazar eserinde mecazlar ve imgelerden yararlanmıştır.		X
Kitaplarında kullandığı akıcı dil, o kitabın, herkes tarafından bir çırpıda okunmasını sağlıyor.		X
Yazar eserine yakın çevresindeki insanları da katmayı başarmış.	X	
Ahmet Haşim, eserlerinde kullandığı ağır dili ile anlaşılması güç bir şair olmuştur.		X
Roman, Kurtuluş Savaşı yıllarındaki İstanbul'u, çeşitli açılardan ele almış.	X	

ETKİNLİK 5:(CÜMLENİN ANLAM ÖZELLİKLERİ)

Sol tarafta verilmiş cümlelerde görülen anlam özelliğini bularak eşleştiriniz.

1)Varsayım	(6) Şimdiye kadar maç çoktan bitmiştir
2)Öneri	(9)Keşke sana bu lafları söylemeseydim.
3)Olasılık	(7) Bu mu sınavda başarılı olacakmış ?
4) Tasarı	(8) Bu kadar zamanda bu çalışmayı nasıl bitireyim.
5)Hayıflanma	(1) Diyelim ki yeniden çocuk oldun.
6)Tahmin	(2)Bence yazılarını başka bir konuda yazmalısın.
7)Küçümseme	(3) Arada bir uğra, her an gelebilir.
8)Azımsama	(4)Yeni bir roman yazmayı düşünüyorum.
9)Pişmanlık	(10)Bu takım, bu sene şampiyon olamayacak.
10)Ön yargı	(11) O, bir gün olsun yüzüme gülmedi.
11)Yakınma	(5) Keşke annemin dediklerini zamanında dinleseydim.

ETKİNLİK 6: (SEBEP SONUÇ – AMAÇ SONUÇ CÜMLE

-Eylemin gerçekleşme sebebinin yer aldığı cümlelere sebep sonuç cümlesi denir.

-Eylemin yapılma amacının belirtildiği cümlelere amaç sonuç cümlesi denir.

Kapıyı açık bıraktığından içeri kedi girmiş.

Sebebi

Sonuç

Kedileri beslemek için onlara yemek götürdüm.

Amaç

Sonuç

Aşağıdaki cümlelerde sebep sonuç olanlara "S", amaç sonuç bildirenlere "A" yazınız.

- (S)Yüzme bilmediği için kursa yazıldı.
- (A) Başarılı olmak için kursa yazıldı.
- (S)Soruları doğru cevaplamayınca oturup ağladı.
- (S)Beni dinlemiyor çünkü o seninle konuşmak istiyor.
- (A)Daha iyi duyabilmek için ön sıraya oturdu.
- (A)Soru sormak amacıyla öğretmenin yanına gitti.
- (S)Ödevlerini zamanında yapmadığından öğretmeni uyar
- (A)Arkadaşına doğum günü hediyesi almaya çarşıya çıktı.
- (S)Eve geç kaldığından babası kızdı.
- (S)Sınava giremediği için sonra sınav olacak.
- (A)Sokak hayvanlarına yemek vermek için parka gittim.
- (S)Beni dinlemediğinden bir türlü konuyu anlamıyorsun
- (S)Yemeği yaktım diye kendi kendime kızdım.
- (A)Kitabı rahatça okuyayım diye içeri gitti.
- (S)Yüksek sesle müzik dinlediğinden kulakları ağır işitiyor.
- (S)Okula geç kaldım çünkü akşam geç yatımdı.
- (S)Çok üşüdüğünden sobanın yanına oturdu.
- (S)Hasta olmaktan korktuğundan sağlığına özen gösteriyor.

ETKİNLİK 7: (KOŞUL CÜMLELERİ)

Eylemin gerçekleşmesinin bir koşula bağlandığı cümlelerdir.

Beni üzmezsen sana çikolata veririm.

Koşul

Sonuç

Aşağıdaki cümlelerde koşul anlamı olanların başına "K" yazınız.

- (K) Yarın da yağmur yağarsa gezimiz iptal edilecek.
- (K) Sağlıklı olmak istiyorsan yediğine içtiğine dikkat edeceksin.
- (...) Sen bana ne söyleyecektin, şimdi dinliyorum.
- (...) Yarışmaya katılmak için iki gündür uğraşıyor.
- (K) Dersi dinledin mi konuyu da anlarsın.
- (...) İnsanoğlu neden olumsuz şeyleri unutamıyor?
- (K) Sana bu parayı vereceğim ancak sen de gidip borcunu ödeyeceksin.
- (K) Bu saatte dışarı çıkmaktan korkuyorsan seninle gelebilirim.
- (...) Yiyeceklerimizi seçerken besleyici ve sağlıklı olmasına dikkat etmeliyiz.
- (K) Sen iyi olursan herkes iyi olur, sen kötü olursan herkes kötü olur.
- (...) Bizim için ayrılan sürenin sonuna geldik.
- (...) Yıllarca aramadı, sormadı, aklı başına yeni geldi.
- (...) Kitapların hepsini toplayıp köy okuluna bağışladı.
- (K) İlla bir iyilik yapmak istiyorsan odanı toplayabilirsin.
- (...) Duru ve Mustafa ders boyunca birbirleriyle didişiyorlar.
- (K) Yarıyıl tatilinde takdir alırsa babası ona hediye alacakmış.
- (K) Senin takımında oynarım fakat sen de bir daha benimle uğraşmayacaksın.
- (...) Apartmanın her tarafını böcekler istila etmiş.
- (K) Tarihten ders çıkarmazsak geleceğimiz sağlam olmaz.
- (K) Bu sistemde çok soru çözdün mü başarılı olursun.
- (K) Çocuklarda sorumluluk duygusu gelişmezse ileride sıkıntı yaşarlar.

ETKİNLİK 8: (ÖZNEL VE NESNEL CÜMLELER)

-Kişinin kendi düşüncelerini içeren, kişiden kişiye değişebilen , kanıtlanamayan cümlelere öznel cümle denir.

-Kanıtlanabilir olan, kişisel yorum içermeyen cümlelere ise nesnel cümle denir.

Herkes bu kitabı beğeniyor.(Öznel)

Yazarın en son çıkardığı kitap budur.(Nesnel)

Aşağıdaki cümlelerde nesnel olanlara "N", öznel olanlara "Ö" yazınız.

- 1(Ö) Ünlü şairin son kitabı okuyucudan tam not aldı.
- 2(N) Bugün hava daha da soğudu.
- 3(N) Sabah ilk derse Sabiha Duru hep geç kalıyor.
- 4(Ö) Yeni yılın gelmesi hepimizi mutlu ediyor.
- 5(Ö) Kış aylarını soğuktan dolayı sevmiyorum.
- 6(N) Genellikle kilolu insanlar siyah giymeyi tercih ediyorlar.
- 7(Ö) Kediler köpeklerden daha asil ve sadık hayvanlardır.
- 8(N) Kitapların hepsini masanın üstüne yığıldı.
- 9(N) Çorum tarihi yerleriyle dünyanın dikkatini çekmiştir.
- 10(N) İnsanlar birbirine karşı hoşgörüsüz davranıyor.
- 11(N) Annesi "Ödevlerini yapmadan çıkma." diye uyardı.
- 12(N) Hastanede tedavi yapılan oyuncu akşamüzeri taburcu.
- 13(N) Maç3-0 bittiğinde taraftarlar hayal kırıklığı yaşadılar.
- 14(Ö) Şekerli şeyleri çok da sevmem.
- 15(Ö) Güzeller güzeli kızıyla tatile çıktı.
- 16(N) Ocağı açıp çorbayı ısıttı.
- 17(Ö) İnsan olmanın şartı merhametli olmaktır.
- 18(N) Sabah en erken gelen İkra ve Secem'miş.

ETKİNLİK 9: (KARŞILAŞTIRMA CÜMLELERİ)

Varlıkları, olayları, kavram veya durumları, birbirleriyle kıyaslamaya denir.

-Sınıfın en gevezesi İkra'dır.(Sınıftaki diğer öğrencilerle karşılaştırılmıştır.)

Aşağıda karşılaştırma cümlelerine "K" yazınız.

- (K) Sınıfımızın en akıllı kızındı.
- (...) Sabahın erken saatinde yollara düştük.
- (...) Zeynep okula gelirken yolda Rabia ve Utku'yla karşılaştım.
- (K) Sanki hava geçen yıla oranla daha soğuk.
- (K) Senin gibi sorumsuz bir çocuk görmedim.
- (...) Artık insanların birbirine tahammülü yok, maalesef.
- (...) Dün aldığı kitabı hemen bitirmiş.
- (...) Annesi Faruk'u çok konuştuğu için durmadan uyarıyordu.
- (K) Sinemaya gitmek evde izlemekten daha güzel.
- (K) Hatırladığımdan daha genç ve güzeldi.
- (K) Bugün biraz daha iyi gördüm seni.
- (...) Az kalsın ihmal yüzünden canından oluyordu.
- (K) Yazarın en sevilen kitabı Dedemin Bakkalı'dır.
- (...) Her sabah kalkıp iki kilometre yol yürür.
- (K) Her gün düzenli kitap okuyanlar, okumayanlardan daha başarılı oluyorlar.
- (K) Her geçen gün çocukcağının durumu kötüye gidiyor.
- (...) Bu şarkıyı nedense pek sevmemedim.
- (K) Geçen yıla oranla sebze meyve fiyatları arttı.
- (...) Yarınki sınavdan iyi sonuç bekliyorum.
- (K) Kimseyi sevmem ben senden daha güzel.

ETKİNLİK 10: (DUYGUSAL VE ABARTILI CÜMLELER)

* Duyguları ön plana çıkaran, duygularla ilgili ifadelere duygusal ifadeler denir. İnsanların neler hissettiğini anlatan cümlelerdir.

* Bir şeyin olduğundan çok fazla veya çok az gösterilmesine abartılı ifadeler denir.

Sözlerin beni üzdü.(Üzülme duygusu içerdiği için duygusal ifadedir.)
Konserde iğne atsan yere düşmezdi.(Konserdeki seyirci sayısı abartılmış.)

Aşağıdaki cümlelerde duygusal ifadelerle "D", abartılı ifadelerle "A" yazınız.

- (D) Onu karşımda görünce çok şaşırdım.
- (A) Şaşkınlıktan ağzım bir karışık açık kaldı.
- (D) Yarışmayı kazanamayınca hayal kırıklığına uğradı.
- (A) Mustafa kapıyı açıp jet hızıyla yerine geçti.
- (D) Naz, kardeşi doğduğunda onu çok kıskanmış.
- (D) Yıllar sonra seni görmek beni mutlu etti.
- (A) Sıcak havada susuzluktan dilim damağıma yapıştı.
- (A) Sınıfta birinci olduğumu duyunca dünyalar benim oldu.
- (A) Sevinçten havalara uçtu.

- (D) İkra arkadaşlarının sözlerine üzülmüş.
- (A) Nida mutfağa girince dağ gibi bulaşıkla karşılaşmış.
- (D) Küçük kedinin hali yüreğime dokundu.
- (D) Adı okununca öyle heyecanlandı ki.
- (A) Dünya kadar işimin arasında sana yeterince vakit ayıramadım.
- (A) Ünlü sanatçının cenazesinde gözyaşları sel oldu.
- (D) Yeni oyuncuğımın memnun olmadım, değiştireceğim.
- (D) Seninle uzun zamandır böyle keyifli sohbet yapmamıştık.
- (D) Baran ve Duha karşılarında ünlü futbolcuyu görünce çok şaşırdılar.

ETKİNLİK 11 : (GERÇEK VE HAYAL UNSURU İFADE)

*Günlük yaşamda gerçekleşmesi mümkün olan, mantığa uygun olan ifadelere gerçek ifade cümleleri denir.

*Gerçek hayatta olması mümkün olmayan, hayal gücüne dayanan cümlelere hayal unsuru ifadeler denir.

Küçük kuş, aslana laf anlatamadı.(Hayal unsurudur, çünkü kuşlar konuşmaz.)

Küçük kuş kafesinden kaçtı.(Gerçek ifadedir, çünkü kuş kafesten kaçabilir.)

Aşağıdaki cümlelerde hayal unsuru olanlara "H" , gerçek olanlara "G" yazınız.

- 1-(H) Derinden derine ırmaklar ağılar/Uzaktan uzağa çoban çemesi.
- 2-(G) Rüzgarda güz yaprakları dökülür.
- 3-(H) Yılan, tilkinin dostluğundan şüpheye düşer.
- 4-(H) Güller, menekşeler küçük bahçede kol kola yaşayıp gidiyordu.
- 5-(G) Apartmanın girişine kuşlar yuva yapmış.
- 6-(G) Komşular sokak hayvanlarından şikayetçi oldular.
- 7-(H) Çam ağacının dallarında yuvası olan kuşlar selam verdiler aya.
- 8-(H) Dev gibi ağaçlar vardı ormanda.
- 9-(H) Dev, Keloğlan'ı kovalamaya başlamış.
- 10-(H) Kavak ağacı ihtiyarı daima özlüyordu.
- 11-(G) Kuşlar fabrikatörün kafasına pislediler.
- 12-(H) Pamuk Prenses sihirli elmayı yiyince bir uykuya daldı.
- 13-(G) Güneşli bir günde yola çıktık.
- 14-(H) Güzel güneş parkta oynayan çocuklara gülümsüyordu.
- 15-(G) Oyuncakların hepsini parka götürdüm.
- 16-(H) Kaplumbağayı geçemeyen tavşan yaptığı hatayı anlamış

ETKİNLİK 12: (ÖRTÜLÜ ANLAM)

*Cümlede açık olarak ifade edilmediği halde cümlemin anlamından, cümledeki ifadelerden çıkarılabilen anlamdır.

Ben de hediye alacağım.(Başkaları da almış, anlamı çıkar.)
Artık sana güvenmiyorum.(Önceden güveniyordum, anlamı çıkar.)

Aşağıdaki cümlelerde yer alan örtülü anlamları örnek-teki bulup altına yazınız.

- 1- Elanur artık yüzmeye gitmeyecekti.
Ela önceden yüzmeye gidiyormuş.
- 2- Bugün yine Duru derse geç kaldı.
Duru önceden de derse geç kalıyormuş.
- 3- Haftaya da hava soğuk olacaktı.
Bu hafta da hava soğukmuş.
- 4- Kayra sınavı gene kazanamadı.
Kayra önce de sınavı kazanamamış.
- 5- Emirhan son verdiğim kitabı da okuyamamış.
Emirhan önceki kitapları da okumamış.
- 6- Toplantılara artık anne ve babası birlikte gelecekti.
Önceden annesi ve babası birlikte gelmiyormuş.
- 7- Sınıfın en yaramazı Secem ve Cansu'dur.
Sınıfta başka yaramaz öğrenciler de varmış.
- 8- Akşama doğru baş ağrım iyice arttı.
Daha önce de ağrısı varmış.
- 9- Bu sene daha az yağışlı olacakmış.
Geçen sene de az yağışlıymış.
- 10- Bana borcunu da hala ödemedi.
Borcu dışında ödemedikleri varmış

ETKİNLİK 13: (CÜMLEYE HÂKİM OLAN DUYGULAR)
Aşağıda verilen cümlelerde hâkim olan duyguyu size verilen şıklardan yola çıkarak bulunuz. Yanına işaret koyunuz.

1. "Keşke sana karşı böyle sözler söylemeseydim."
(PİŞMANLIK) X
(HAYIFLANMA)
2. "Çocukluk günleri ne güzel günlerdi."
(PLAN)
(ÖZLEM) X
3. "Hakkımda yapılan bu iftiralara asla kabul etmiyorum."
(SİTEM)
(İNKÂR ETME) X
4. "Bayramda ayakkabı mı alsam pantolon mu?"
(KÜÇÜK GÖRME)
(KARARSIZLIK) X
5. "Farz et ki bu hafta sonu piknik yapıp eğleneceğiz."
(TAHMİN)
(VARSAYIM) X
6. "Planlı ve disiplinli bir şekilde çalışırsan her şeyi başarabilirsin."
(ÖNERİ) X
(UYARI)
7. "Dil, insanların birbirleri arasında anlaşmayı sağlayan bir araçtır."
(TANIM YAPMA) X
(ELEŞTİRİ YAPMA)
8. "Bu şehirde keşke uzun bir süre yaşayabilseydim."
(İSTEK)
(HAYIFLANMA) X
9. "Gelmeyeceksen bir telefon edip beni de davete çağırabilirsin."
(UYARI)
(SİTEM) X
10. "Havada kara bulutlar geziniyor yağmur yağabilir."
(TAHMİN) X
(VARSAYIM)
11. "Adam o kadar iriydi ki dünyadaki her şeyi kaldırır."
(UYARI)
(ABARTMA) X
12. "Bu yaşıma geldim hala matematiği anlayamıyorum."
(ELEŞTİRİ YAPMA)
(ÖZ ELEŞTİRİ YAPMA) X
13. "Önümüzdeki ay ailemle birlikte tatile gitmeyi düşünüyorum."
(PLAN YAPMA) X
(ÖNERİ)
14. "Bir an için düşün en zengin insan olduğumu."
(AZIMSAMA)
(VARSAYIM) X
15. "Kerem büyüyecek de büyük adam olacak!"
(KÜÇÜK GÖRME) X
(İNKÂR ETME)
16. "Acaba bu saatte eve bir şekilde varmışlar mıdır?"
(SİTEM)
(ENDİŞE – KAYGI) X
17. "Bizim okul kesin yarışmayı kazanır."
(ÖN YARGI – PEŞİN HÜKÜM) X
(TAHMİN ETME)
18. "Yazar son romanında çok başarılı karakterler seçmiş."
(ELEŞTİRİ YAPMA) X
(ÖZ ELEŞTİRİ YAPMA)
19. "Sağlıklı olmak için düzenli bir şekilde spor yapmalısın."
(UYARI)
(ÖNERİ) X
20. "Banklar yeni boyandı oturmayın sakın."
(ŞİKÂyet)
(UYARI) X
21. "Keşke bu karda, çamurda yürümeseydim."
(SİTEM)
(PİŞMANLIK) X
22. "Zavallı çocuk üstü başı yırtık bir halde geziyordu."
(ACIMA) X
(BEĞENME)
23. "Nerde o eski güzelim bayramlarımız."
(ÖZLEM) X
(ELEŞTİRİ YAPMA)
24. "Ömer, bu soruyu istediği kadar uğraşsın asla çözemez."
(VARSAYIM)
(ÖN YARGI – PEŞİN HÜKÜM) X
25. "İnsanlar kazalara karşı sesini hiç çıkarmıyor."
(ŞİKÂyet) X
(ENDİŞE – KAYGI)
26. "Bu hafta keşke maça gitseydim."
(ELEŞTİRİ YAPMA)
(HAYIFLANMA) X

Türkçe-8

Paragraf Bilgisi

PARAGRAFTA ANLAM

(Başlık-Konu-Ana Düşünce)

Başlık, bir yazının veya kitabın bölümlerinin başına konan ve konuyu kısaca tanıtan ifadedir.

Buna göre,

- Anlayışlı ve kibar olmak
- Hata yaptığında özür dilemek
- Yüksek sesle gülmemek
- Eleştiri yaparken kırıcı olmamaya özen göstermek

davranışlarından söz eden bir yazının başlığı ne olmalıdır?

.....

- İstanbullu bir Rum olan araştırmacı Evripidis'in anlattığına göre önceleri Asya sahillerinin bir çıkıntısı olan kara parçası zamanla sahilden kopmuş ve Kızkulesi'nin üzerinde bulunduğu adacık oluşmuştur. Kızkulesi'nin üzerinde yer aldığı kayalıktan ilk kez M.Ö. 410'da söz edilir. Bu tarihte Atinalı komutan Alkibiades, Boğaz'a girip çıkan gemileri denetlemek ve vergi almak amacıyla bu küçük ada üzerine bir kule inşa ettirir. Sarayburnu'nun bulunduğu yerden, kulenin bulunduğu adaya zincir gerilir ve kule böylece Boğaz'ın giriş ve çıkışlarını kontrol eden bir gümrük istasyonu halini alır. Bundan yıllar sonra yani M.Ö. 341'de Yunan Komutan Chares, kulenin bulunduğu adacığa eşi için, mermer sütunlar üzerine bir anıt mezar yaptırır.

Verilen metnin başlığı ne olabilir?

Kapımı çalıp durma ölüm,
 Açmam;
 Ben ölecek adam değilim.
 Alıştım bir kere gökyüzüne;
 Bunca yıllık yoldaşımdır bulutlar.
 Sıkılırım,
 Kuşlar cıvıdamasa dallarında,
 Yemişlerine doymadığım ağaçların,
 Yağmur mu yağıyor,
 Güneş mi var,
 Fark etmeliyim
 Baktığım pencereden.(...)

➤ **Yukarıdaki şiirin ana duygusu nedir?**

.....

- Kültürümüzün koruyucusu dildir. Dili korumak, kültürü korumak demektir. Bu yüzden konuşurken veya yazarken yabancı sözcüklere mümkün olduğunca yer vermemeliyiz. Ama ne yazık ki çevremize baktığımızda durumun hiç de böyle olmadığını görüyoruz. Çarşıya çıkmak acı veriyor artık insana; mağazaların, dükkânların adları ya İngilizce sözcüklerden oluşuyor ya da Türkçe isimler bile İngilizce sözcükmüş gibi yazılıyor, insanlar, konuşurken aralara yabancı sözcükler sıkıştırmayı marifet sayıyorlar.

Paragrafın Ana Düşüncesi:

- Bir toplumda ahlâkın ilerlemesini, düzelmesini istiyor musunuz? O toplumda edebiyat, sanat merakı uyandırmaya, geliştirmeye çalışın. Çocuklara, gençlere şiirler, hikâyeler, romanlar okutturun; onları tiyatrolara, sinemalara gönderin. O hikâyelerin, romanların, oyunların insanları ile tanışsınlar, onların hayatlarını hayallerinde yaşasınlar, öğrensinler onların içlerini, böylece gerçekteki insanları da daha iyi anlarlar. Çocuğunuz büyüyünce ne olacaksa olsun, küçükten siz ona edebiyatı sevdirmeye bakın. İlim, bilgi sonradan gelecektir. (**Nurullah Ataç, Edebiyat Konuşmaları**)

Paragrafın Ana Düşüncesi:

- Herhalde siz de dikkat etmişsinizdir. Günümüzde iyi konuşan kadar iyi dinleyen de azaldı. Çünkü ortamın, biraz da çağın acele, hoyrat ve savruk üslubu konuşan kadar dinleyeni de ister istemez etkiliyor. Konuşan iyi konuşsa boş konuşmasa dinleyen de iyi niyetle dinlemeye kararlı olsa bile, bir kere çevredeki radyo, televizyon, trafik ve konuşma gürültüleri dikkatinizi bulandırıyor, konsantrasyonunuzu dağıtıyor. Bu gürültü ortasında konuşan avaz avaz bağırır, siz kulağınızı elinizle yelkenleyip dinlemeye uğraşırken ortada ne tabii konuşma tınısı ne yerine göre ses yükseltip alçaltma nüansı ne de dinleyende o konuşulanları şurup gibi içme zevki kalıyor. O “bayram havası” der, siz “mangal tahtası” anlırsınız. İdeal konuşma ve dinlemenin çok sesliliğe tahammülü yoktur. (**Haldun Taner, Milliyet gazetesi**)

Paragrafın Ana Düşüncesi:

- İletişim deniz gibidir. Kişilere göre farklı formüller uygulamak zorundasınız. Bir gün iki metrelik suya dalarsınız, bir gün on beş metreye tek nefesle inersiniz. Hepsinde farklı teknikler kullanırsınız. Kişiler de öyledir. Hatta aynı yere yüzüncü dalışınızdır; bütün taş altlarını, deniz şakayıklarını tanıyorsunuzdur, o gün hava koşulları değişik olabilir. İnsanları anlamak çaba gerektirir ve buna kesinlikle değer. Anlamaya başladıkça daha çok seversiniz. (**Ahmet Şerif İzgören, Şu Hortumlu Dünyada Fil Yalnızca Bir Hayvandır**)

Paragrafın Konusu:

- Ne kadar asık yüzlüyüz, birbirimize ne kadar az gülüyoruz ve ne kadar az “merhaba” diyoruz dikkat ettiniz mi? Sakın bana ekonomik kriz, hayat pahalılığı falan demeyin. Çünkü bunları zaten çok yakından ve içtenlikle biliyorum. Ekonomik kriz yokken de birbirimize gülümsemiyorduk. Köylerde, şehirlerdekinden çok daha kötü şartlarda yaşayan insanlar sizi gördüklerinde “Selamünaleyküm” derve gülümser, biz şehirde birbirimize “merhaba” demeyiz. İnşallah bu davranış köyden kente yayılır, bence ne yazık ki kentten köye yayılacak. (**Ahmet Şerif İzgören, Şu Hortumlu Dünyada Fil Yalnızca Bir Hayvandır**)

Paragrafın Konusu:

- Gerçek sanatçılar, okunmak için toplumun hoşuna gitmeye çalışmaz. Tam tersine sarsar toplumu. Alıştığı, sevdiği, kendi çıkarına olan şeyleri sunmaz topluma. Alışmadıklarını, o güne değin hiç düşünmediklerini, nefret ettiklerini, kendinden başka herkesi düşünenleri anlatarak rahatsız eder okuyucusunu. Yepyeni şeyler sunar, ufkunu açar okurun; ama bu arada onu kızdırır. Yüzyıl sonrasının dünyasında neler olacak onu anlatmaya çalışır okurlarının. Yani bir Dostoyevski, bir Stendhal olur. Sanatçının sahtesi ise uyutur okurunu, rahatladır, gevşetir. Tabii sonra da silinir gider.

Paragrafın Konusu:

- Biz çocuklarımızı ninnilerle, laylaylarla büyüten, onları türkülerle evlendiren, türkülerle askere gönderen, gurbette kalanlara türküler yakan, türkülerle hüznlenen, coşan, ölenlerinin arkasından ağıtlar yakan bir milletiz. Türkülerimiz Türkçemizin katmer katmer açıldığı güzelleştiği çiçek bahçelerimizdir. Efsanelerimiz, masallarımız, destanlarımız da öyle. Ama türkülerin insanları etkileme gücü onlardan fazla. Millet hayatımızda onların güzelliğini ve önemini anlatmak için saatler lazım.(**Y.B.BAKİLER**)

Paragrafın Konusu:

PARAGRAFİN YAPISI

- I. Kişiyi, mekâna, zamana bağlı olarak değişir durur.
- II. İnsanın doğası, onu doğruyu aramaya yönlendirir hep.
- III. Örneğin farklı bir sosyal çevrede yaşasaydık bugünkünden farklı doğrularımızın olması kuvvetli bir ihtimaldir.
- IV. Ama tek doğru yoktur; doğru, görecelidir.
- V. Tıpkı on yıl önceki doğrularımızın birçoğunun değişmesi, bazılarının artık bize yanlış gelmesi gibi.

➤ **Numaralanmış cümlelerle anlamlı bir metin oluşturulduğunda doğru sıralama nasıl olmalıdır?**

.....

- I. Bu gerçekten yola çıkarak öğretmenlerin ve ailelerin, öğrencileri okumaya özendiren bir tutum içinde olması gerekir.
- II. Okuma, yalnızca bilgi edinmeye değil; aynı zamanda davranışları ve düşünme gücünü geliştirmeye yarar.
- III. Bu da ana babaların eğitilmesini, kitap okuyarak çocuklarına örnek olmasını gerektirmektedir.
- IV. Çünkü çocuklarımıza okuma alışkanlığı kazandırılması, okuyan bir toplum olmamızın ön koşuludur.
- V. Bu nedenle öğrencilere okuma alışkanlığı kazandıracak çalışmaların yapılması, yaşamsal bir gerekliliktir.

➤ **Numaralanmış cümlelerle anlamlı bir metin oluşturulduğunda baştan üçüncü cümle hangisi olur?**

.....

(1) İnsanlar tek başlarına bazı şeyleri gerçekleştirebilirler. (2) Ancak diğer insanlarla birlikte çok şeyi gerçekleştirme şansı yakalarlar. (3) İnsanlar bunu fark ettikleri için dayanışmaya, birlikte hareket etmeye yönelmişlerdir. (4) Bir insanın gereksinim duyduğu her şey yanı başında olmaz. (5) Onlara ulaşması için çalışması gerekir. (6) Bu çalışma sayesinde gereksinimlerini giderebilir.

- **Bu paragraf ikiye bölünmek istendiğinde ikinci paragraf kaç numaralı cümleyle başlar?**

.....

(1) Beğenilen bir elbise dikmek nasıl ustalık gerektiriyorsa şiir yazmak da ustalık gerektirir. (2) İyi bir şair olabilmek için geçmiş dönemlerde yazılan şiirleri okumak ve onları değerlendirmek gereklidir. (3) En zengin kavramlar ve sözcükler kötü bir ozanın elinde yok olup gider ; tıpkı iyi bir kumaşın kötü bir terzi elinde çarçur olması gibi. (4) Sanat, terzilikte olduğu gibi makası kullanabilme işidir.

- **Numaralanmış cümlelerden hangisi anlatımın akışını bozmaktadır?**

.....

(I) Günümüzde okuryazarlık her bireyin kazanması gereken temel bir beceridir. (II) Elimize geçen her kitabı okumak yanıltır. (III) Bu beceri bireylere eleştirci, araştırmacı düşünceye ulaşmaları için kazandırılır. (IV) Bu tür düşünceye ulaşmanın değişik yolları vardır. (V) Bu yolların başında da okuma gelir.

- **Numaralanmış cümlelerden hangisi anlatımın akışını bozmaktadır?**

.....

(Anlatım Biçimleri- Düşünceyi Geliştirme Yolları)

Aşağıdaki paragraflarda yararlanılan anlatım biçimlerini ve düşünceyi geliştirme yollarını boş bırakılan yerlere yazınız.

Plastik poşetler kâğıda göre daha az enerji ve su harcanarak üretilir. 1000 adet kâğıt torba üretimi için 3785 litre su tüketilirken aynı miktar plastik poşet için 30 litre su harcanır. Ayrıca plastikler için ağaç kesilmez, ağaçlar kesilmediğinden ekosistem korunur. Kâğıt üretimi için her yıl dünya ormanlarının %1,3'ü kullanılır ki bu oran yaklaşık 40 milyon hektar olup İsviçre ve Paraguay'ın yüzölçümlerine eşittir. Geri dönüşüm açısından baktığımızda da kâğıt torbaların sadece beş kere dönüşümü sağlanırken plastik onlarca kez geri dönüştürülebilir. Plastik poşetler daha az katı atık yaratır. 1000 adet plastik torba 4,7 kg katı atık oluştururken aynı adetteki kâğıt torbalar ise bu rakamın yaklaşık 7 katı yani 33,9 kg katı atığa neden olur.

Anlatım Biçimi:

Düşünceyi Geliştirme Yolları:

Türk sanatında süslemelerin ve onları oluşturan motiflerin ayrı bir önemi vardır. Her biri evrensel bir dile sahip olan motifler kültürümüzde çeşitliliği, renkliliği ve zenginliğiyle dikkat çekmektedir. Tarihten günümüze yetişen nice nakkaş, hattat ve ressam, eserlerini motiflerin bin bir renk ve biçimiyle süslemiştir. Türk sanatında kullanılan bu motiflerden biri “ışın” dır. Bir ışık kaynağından çıkarak her yöne yayılan ışık demeti şeklinde oluşturulan bu motif, özellikle Osmanlı armalarında kullanılmıştır. Sürekliliği yansıtan “çarkıfelek” motifi; dünyanın dönüşünü, devinimi ve hayatı anlatır. Bu motifte, merkezden dışa doğru açılan çizgiler, rüzgârgülü gibi tek yönde şekillendirilerek oluşturulmuştur. Bir diğer motif olan “zencerek”, belli bir düzenle birbirinin içinden geçirilmiş iplere benzeyen yapısından dolayı “mutluluk düğümü” olarak adlandırılmaktadır. Sonsuzluğu simgeleyen bu motif; güç, birlik ve mutluluğu da temsil eder.

Anlatım Biçimi:

Düşünceyi Geliştirme Yolları:

Kimileri fedakârlık olmadan sevgi olmaz diyor. Oysa sevgide fedakârlık yoktur; özveri vardır. Karşı taraf için en iyi olanı istemektir sevgi. Sevmek sürekli olarak vermek de değildir. Dengeli şekilde verdiğimizizi alarak bir akış oluşturmaktır. Size karşı hiçbir şey hissetmeyen bir kişiye sürekli sevgi vermek sizi bir sonuca ulaştırmaz. Yaşam dengeden oluşur.

Anlatım Biçimi:

Düşüncüyü Geliştirme Yolları:

Dünya dışında insanların ayak bastığı tek gök cismi Ay'dır. Kalın bir toz tabakasıyla kaplı sessiz bir yerdir. Bu tozun üzerinde 1969'da ilk defa Ay'a inen astronotların ayak izleri vardır. Dünya'da olsa ayak izleri yağmur ve rüzgârın etkisiyle hemen kaybolurdu ama Ay'da ne nehir ne yağmur ne de rüzgâr olduğundan hiçbir şey ayak izlerini silemez. Ay'ın çevresinde Dünya'daki gibi göğün mavi görünmesine neden olan bir hava tabakası yoktur.

Anlatım Biçimi:

Düşüncüyü Geliştirme Yolları:

Renkli camların arasından süzülen sabahın ilk ışıkları, taş kubbe tavanı parçalıyordu. Işık; durgun temiz sudan yuvarlak havuzdan, onu çevreleyen zarif kumtaşı kemerlere yansıyor. Cam kabarcıklarıyla dikdörtgen ve yuvarlak bakır kubbelerin süslediği, altın hilallerle taçlandırılmış, kare biçimindeki bu bina inşa edildiğinden bu yana yaklaşık 500 yıl geçmişti.

Anlatım Biçimi:

O gece uyuyamadı. Kitap okudu. Sayı saydı, koyun saydı, yıldız saydı... Gündüz yok yere kırdığı arkadaşının bakışları gitmiyordu gözlerinin önünden. Bir ara kalkıp onu uyandırmayı ve ondan özür dilemeyi geçirdi aklından; başaramadı. O şimdi unutmuştur bile, diye düşündü. Ama sonra ya o da bu kırıncı sözlerin acısıyla kıvranıyorsa... Yurttaki en iyi arkadaşıyla artık dargındı. "Niye ben özür diliyorum ki o da beni kırdı, asıl o özür dilesin." diye düşündü. En yakın arkadaşıyla yurttan ayrılırken de barışmadı. Aradan tam on yıl geçmişti. Antalyalı olan arkadaşını otobüs terminalinde görünce eli ayağına dolaştı. Yavaşça yanına yaklaştı ve gözünden yaşlar akarak "Özür dilerim." dedi.

Anlatım Biçimi:

Ölüm yok olmak, bitip tükenmek değildir. Ölüm yeni bir hayata kanat çırpma, hiç ölmemesine ebediyete doğmaktır. Türk tasavvufunun zirvelerinden Mevlana, ölümü "Şeb-i Arus" yani sevgiliye kavuşulan "düğün gecesini" olarak tarif ederken Yunus Emre, "Ölürse tenler ölür, canlar ölesi değil." diyerek ölümün aslında sonsuzluğa açılan bir perde olduğunu anlatıyor. Yeter ki ölümsüzlüğe layık olarak göç edelim ebedî âleme.

Düşüncüyü Geliştirme Yolları:

Türkçe, radyo ve televizyon habercilerinin, programcılarının ve sunucuların ağzında tatsız-tuzsuz kelimeler gürültüsü haline geldi. Katil kelimelerle konuşmak ya da yazmak her gün biraz daha artıyor. Bir TRT sunucusu geçenlerde şöyle diyordu: "Düzce depreminin aletsel büyüklüğü 7,2 olarak saptandı." Bakın TRT bile "depremin şiddeti" gibi güzel bir tamlama dururken "aletsel büyüklük" diyor. Korkarım ki bunlar yakın zamanda "güreşsel meydan" da der.

Anlatım Biçimi:

CEVAP ANAHTARI

PARAGRAFTA ANLAM
(Başlık-Konu-Ana Düşünce)

- Başlık, bir yazının veya kitabın bölümlerinin başına konan ve konuyu kısaca tanıtan ifadedir.

Buna göre,

- Anlayışlı ve kibar olmak
- Hata yaptığında özür dilemek
- Yüksek sesle gülmemek
- Eleştiri yaparken kırıcı olmamaya özen göstermek

davranışlarından söz eden bir yazının başlığı ne olmalıdır?

.....**Nezakat-Kibarlık-Düşünceli Olma**.....

- İstanbullu bir Rum olan araştırmacı Evripidis'in anlattığına göre önceleri Asya sahillerinin bir çıkıntısı olan kara parçası zamanla sahilten kopmuş ve Kızkulesi'nin üzerinde bulunduğu adacık oluşmuştur. Kızkulesi'nin üzerinde yer aldığı kayalıktan ilk kez M.Ö. 410'da söz edilir. Bu tarihte Atinalı komutan Alkibiades, Boğaz'a girip çıkan gemileri denetlemek ve vergi almak amacıyla bu küçük ada üzerine bir kule inşa ettirir. Sarayburnu'nun bulunduğu yerden, kulenin bulunduğu adaya zincir gerilir ve kule böylece Boğaz'ın giriş ve çıkışlarını kontrol eden bir gümrük istasyonu halini alır. Bundan yıllar sonra yani M.Ö. 341'de Yunan Komutan Chares, kulenin bulunduğu adacığa eşi için, mermer sütunlar üzerine bir anıt mezar yaptırır.

Verilen metnin başlığı ne olabilir?

.....**Kızkulesi'nin Tarihi**.....

Kapımı çalıp durma ölüm,
Açmam;
Ben ölecek adam değilim.
Aıştım bir kere gökyüzüne;
Bunca yıllık yoldaşımdır bulutlar.
Sıkılırım,
Kuşlar cıvıldamasa dallarında,
Yemişlerine doymadığım ağaçların,
Yağmur mu yağıyor,
Güneş mi var,
Fark etmeliyim
Baktığım pencereden.(...)

- **Yukarıdaki şiirin ana duygusu nedir?**

.....**Yaşama sevinci**.....

- Kültürümüzün koruyucusu dildir. Dili korumak, kültürü korumak demektir. Bu yüzden konuşurken veya yazarken yabancı sözcüklere mümkün olduğunca yer vermemeliyiz. Ama ne yazık ki çevremize baktığımızda durumun hiç de böyle olmadığını görüyoruz. Çarşıya çıkmak acı veriyor artık insana; mağazaların, dükkânların adları ya İngilizce sözcüklerden oluşuyor ya da Türkçe isimler bile İngilizce sözcükmüş gibi yazılıyor, insanlar, konuşurken aralara yabancı sözcükler sıkıştırmayı marifet sayıyorlar.

Paragrafın Ana Düşüncesi: **Kültürümüzü korumak istiyorsak dilimize sahip çıkmalıyız.**

- Bir toplumda ahlâkın ilerlemesini, düzelmesini istiyor musunuz? O toplumda edebiyat, sanat merakı uyandırmaya, geliştirmeye çalışın. Çocuklara, gençlere şiirler, hikâyeler, romanlar okutturun; onları tiyatrolara, sinemalara gönderin. O hikâyelerin, romanların, oyunların insanları ile tanışınlar, onların hayatlarını hayallerinde yaşasınlar, öğrensinler onların içlerini, böylece gerçekteki insanları da daha iyi anlarlar. Çocuğunuz büyüyünce ne olacaksa olsun, küçükten siz ona edebiyatı sevdirmeye bakın. İlim, bilgi sonradan gelecektir. (**Nurullah Ataç, Edebiyat Konuşmaları**)

Paragrafın Ana Düşüncesi: **Bir toplumda ahlâkın ilerlemesi o toplumun sanata ve edebiyata verdiği değere bağlıdır.**

- Herhalde siz de dikkat etmişsinizdir. Günümüzde iyi konuşan kadar iyi dinleyen de azaldı. Çünkü ortamın, biraz da çağın acele, hoyrat ve savruk üslubu konuşan kadar dinleyeni de ister istemez etkiliyor. Konuşan iyi konuşsa boş konuşmasa dinleyen de iyi niyetle dinlemeye kararlı olsa bile, bir kere çevredeki radyo, televizyon, trafik ve konuşma gürültüleri dikkatinizi bulandırıyor, konsantrasyonunuzu dağıtıyor. Bu gürültü ortamında konuşan avaz avaz bağırır, siz kulağınızı elinizle yelkenleyip dinlemeye uğraşırken ortada ne tabii konuşma tınısı ne yerine göre ses yükseltip alçaltma nüansı ne de dinleyende o konuşulanları şurup gibi içme zevki kalıyor. O "bayram havası" der, siz "mangal tahtası" anlırsınız. (**Haldun Taner, Milliyet gazetesi**)

Paragrafın Ana Düşüncesi: **İyi bir konuşma ve dinleme etkinliğinin gerçekleşmesi ortamın uygunluğuna bağlıdır.**

- İletişim deniz gibidir. Kişilere göre farklı formüller uygulamak zorundasınız. Bir gün iki metrelik suya dalarsınız, bir gün on beş metreye tek nefesle inersiniz. Hepsinde farklı teknikler kullanırsınız. Kişiler de öyledir. Hatta aynı yere yüzüncü dalışınızdır; bütün taş altlarını, deniz şakayıklarını tanıyorsunuzdur, o gün hava koşulları değişik olabilir. İnsanları anlamak çaba gerektirir ve buna kesinlikle değer. Anlamaya başladıkça daha çok seversiniz. (**Ahmet Şerif İzgören, Şu Hortumlu Dünyada Fil Yalnızca Bir Hayvandır**)

Paragrafın Konusu: İnsanları anlamak

- Ne kadar asık yüzlüyüz, birbirimize ne kadar az gülüyoruz ve ne kadar az “merhaba” diyoruz dikkat ettiniz mi? Sakın bana ekonomik kriz, hayat pahalılığı falan demeyin. Çünkü bunları zaten çok yakından ve içtenlikle biliyorum. Ekonomik kriz yokken de birbirimize gülümsemiyorduk. Köylerde, şehirlerdekinden çok daha kötü şartlarda yaşayan insanlar sizi gördüklerinde “Selamünaleyküm” derve gülümser, biz şehirde birbirimize “merhaba” demeyiz. İnşallah bu davranış köyden kente yayılır, bence ne yazık ki kentten köye yayılacak. (Ahmet Şerif İzgören, Şu Hortumlu Dünyada Fil Yalnızca Bir Hayvandır)

Paragrafın Konusu: Gülümsemek

- Gerçek sanatçılar, okunmak için toplumun hoşuna gitmeye çalışmaz. Tam tersine sarsar toplumu. Alıştığı, sevdiği, kendi çıkarına olan şeyleri sunmaz topluma. Alışmadıklarını, o güne değin hiç düşünmediklerini, nefret ettiklerini, kendinden başka herkesi düşünenleri anlatarak rahatsız eder okuyucusunu. Yepyeni şeyler sunar, ufkunu açar okurun; ama bu arada onu kızdırır. Yüzyıl sonrasının dünyasında neler olacak onu anlatmaya çalışır okurlarının. Yani bir Dostoyevski, bir Stendhal olur. Sanatçının sahtesi ise uyutur okurunu, rahatladır, gevşetir. Tabii sonra da silinir gider.

Paragrafın Konusu: Gerçek sanatçı ile sahte sanatçı arasındaki fark

- Biz çocuklarımızı ninnilerle, laylaylarla büyüten, onları türkülerle evlendiren, türkülerle askere gönderen, gurbette kalanlara türküler yakan, türkülerle hüzünlenen, coşan, ölenlerinin arkasından ağıtlar yakan bir milletiz. Türkülerimiz Türkçemizin katmer katıldığı güzelleştiği çiçek bahçelerimizdir. Efsanelerimiz, masallarımız, destanlarımız da öyle. Ama türkülerin insanları etkileme gücü onlardan fazla. Millet hayatımızda onların güzelliğini ve önemini anlatmak için saatler lazım.(Y.B.BAKİLER)

Paragrafın Konusu: Türkülerin Kültürümüzdeki Yeri

PARAGRAFİN YAPISI

- I. Kişiye, mekâna, zamana bağlı olarak değişir durum.
- II. İnsanın doğası, onu doğruyu aramaya yönlendirir hep.
- III. Örneğin farklı bir sosyal çevrede yaşasaydık bugünkünden farklı doğrularımızın olması kuvvetli bir ihtimaldir.
- IV. Ama tek doğru yoktur; doğru, görecelidir.
- V. Tıpkı on yıl önceki doğrularımızın birçoğunun değişmesi, bazılarının artık bize yanlış gelmesi gibi.
- **Numaralanmış cümlelerle anlamlı bir metin oluşturulduğunda doğru sıralama nasıl olmalıdır?**
.....II- IV- I- V- III.....
I. Bu gerçekten yola çıkarak öğretmenlerin ve ailelerin, öğrencileri okumaya özendiren bir tutum içinde olması gerekir.
II. Okuma, yalnızca bilgi edinmeye değil; aynı zamanda davranışları ve düşünme gücünü geliştirmeye yarar.
III. Bu da ana babaların eğitilmesini, kitap okuyarak çocuklarına örnek olmasını gerektirmektedir.
IV. Çünkü çocuklarımıza okuma alışkanlığı kazandırılması, okuyan bir toplum olmamızın ön koşuludur.
V. Bu nedenle öğrencilere okuma alışkanlığı kazandıracak çalışmaların yapılması, yaşamsal bir gerekliliktir.
- **Numaralanmış cümlelerle anlamlı bir metin oluşturulduğunda baştan üçüncü cümle hangisi olur?**
..... I numaralı cümle.....
(1) İnsanlar tek başlarına bazı şeyleri gerçekleştirebilirler. (2) Ancak diğer insanlarla birlikte çok şeyi gerçekleştirmek için geçmiş dönemlerde yazılan şiirleri okumak ve onları değerlendirmek gereklidir. (3) En zengin kavramlar ve sözcükler kötü bir ozanın elinde yok olup gider ; tıpkı iyi bir kumaşın kötü bir terzi elinde çarçur olması gibi. (4) Sanat, terzilikte olduğu gibi makası kullanabilme işidir.
- **Bu paragraf ikiye bölünmek istendiğinde ikinci paragraf kaç numaralı cümleyle başlar?**
.....(4) numaralı cümle.....
(1) Beğenilen bir elbise dikmek nasıl ustalık gerektiriyorsa şiir yazmak da ustalık gerektirir. (2) İyi bir şair olabilmek için geçmiş dönemlerde yazılan şiirleri okumak ve onları değerlendirmek gereklidir. (3) En zengin kavramlar ve sözcükler kötü bir ozanın elinde yok olup gider ; tıpkı iyi bir kumaşın kötü bir terzi elinde çarçur olması gibi. (4) Sanat, terzilikte olduğu gibi makası kullanabilme işidir.
- **Numaralanmış cümlelerden hangisi anlatımın akışını bozmaktadır?**
.....(2) numaralı cümle.....
(I) Günümüzde okuryazarlık her bireyin kazanması gereken temel bir beceridir. (II) Elimize geçen her kitabı okumak yanlıştır. (III) Bu beceri bireylere eleştirci, araştırmacı düşünceye ulaşmaları için kazandırılır. (IV) Bu tür düşünceye ulaşmanın değişik yolları vardır. (V) Bu yolların başında da okuma gelir.
- **Numaralanmış cümlelerden hangisi anlatımın akışını bozmaktadır?**
.....2 numaralı cümle.....

PARAGRAFTA ANLAM

(Anlatım Biçimleri- Düşünceyi Geliştirme Yolları)

Aşağıdaki paragraflarda yararlanılan anlatım biçimlerini ve düşünceyi geliştirme yollarını boş bırakılan yerlere yazınız.

Plastik poşetler kağıda göre daha az enerji ve su harcanarak üretilir. 1000 adet kağıt torba üretimi için 3785 litre su tüketilirken aynı miktar plastik poşet için 30 litre su harcanır. Ayrıca plastikler için ağaç kesilmez, ağaçlar kesilmediğinden ekosistem korunur. Kağıt üretimi için her yıl dünya ormanlarının %1,3'ü kullanılır ki bu oran yaklaşık 40 milyon hektar İsviçre ve Paraguay'ın yüzölçümlerine eşittir. Geri dönüşüm açısından baktığımızda da kağıt torbaların sadece beş kere dönüşümü sağlanırken plastik onlarca kez geri dönüştürülebilir. Plastik poşetler daha az katı atık yaratır. 1000 adet plastik torba 4,7 kg katı atık oluştururken aynı adedeki kağıt torbalar ise bu rakamın yaklaşık 7 katı yani 33,9 kg katı atığa neden olur.

Anlatım Biçimi: Açıklama

Düşünceyi Geliştirme Yolları: Karşılaştırma, Sayısal Verilerden Yararlanma

Türk sanatında süslemelerin ve onları oluşturan motiflerin ayrı bir önemi vardır. Her biri evrensel bir dile sahip olan motifler kültürümüzde çeşitliliği, renkliliği ve zenginliğiyle dikkat çekmektedir. Tarihten günümüze yetişen nice nakkaş, hattat ve ressam, eserlerini motiflerin bin bir renk ve biçimiyle süslemiştir. Türk sanatında kullanılan bu motiflerden biri "ışın"dır. Bir ışık kaynağından çıkarak her yöne yayılan ışık demeti şeklinde oluşturulan bu motif, özellikle Osmanlı armalarında kullanılmıştır. Sürekliliği yansıtan "çarkıfelek" motifi; dünyanın dönüşünü, devinimi ve hayatı anlatır. Bu motifte, merkezden dışa doğru açılan çizgiler, rüzgârgülü gibi tek yönde şekillendirilerek oluşturulmuştur. Bir diğer motif olan "zencerek", belli bir düzenle birbirinin içinden geçirilmiş iplere benzeyen yapısından dolayı "mutluluk düğümü" olarak adlandırılmaktadır.

Anlatım Biçimi: Açıklama

Düşünceyi Geliştirme Yolları: Örnekleme

Kimileri fedakârlık olmadan sevgi olmaz diyor. Oysa sevgide fedakârlık yoktur; özveri vardır. Karşı taraf için en iyi olanı istemektir sevgi. Sevmek sürekli olarak vermek de değildir. Dengeli şekilde verdiğimizizi alarak bir akış oluşturmaktır. Size karşı hiçbir şey hissetmeyen bir kişiye sürekli sevgi vermek sizi bir sonuca ulaştırmaz. Yaşam dengeden oluşur.

Anlatım Biçimi: Tartışma

Düşünceyi Geliştirme Yolları: Tanımlama

Dünya dışında insanların ayak bastığı tek gök cismi Ay'dır. Kalın bir toz tabakasıyla kaplı sessiz bir yerdir. Bu tozun üzerinde 1969'da ilk defa Ay'a inen astronotların ayak izleri vardır. Dünya'da olsa ayak izleri yağmur ve rüzgârın etkisiyle hemen kaybolurdu ama Ay'da ne nehir ne yağmur ne de rüzgâr olduğundan hiçbir şey ayak izlerini silemez. Ay'ın çevresinde Dünya'daki gibi göğün mavi görünmesine neden olan bir hava tabakası yoktur.

Anlatım Biçimi: Açıklama

Düşünceyi Geliştirme Yolları: Karşılaştırma

Renkli camların arasından süzülen sabahın ilk ışıkları, taş kubbe tavanı parçalıyordu. Işık; durgun temiz sudan yuvarlak havuzdan, onu çevreleyen zarif kumtaşı kemerlere yansıyor. Cam kabarcıklarıyla dikdörtgen ve yuvarlak bakır kubbelerin süslediği, altın hilallerle taçlandırılmış, kare biçimindeki bu bina inşa edildiğinden bu yana yaklaşık 500 yıl geçmişti.

Anlatım Biçimi: Betimleme

O gece uyuyamadı. Kitap okudu. Sayı saydı, koyun saydı, yıldız saydı... Gündüz yok yere kırdığı arkadaşının bakışları gitmiyordu gözlerinin önünden. Bir ara kalkıp onu uyandırmayı ve ondan özür dilemeyi geçirdi aklından; başaramadı. O şimdi unutmamıştır bile, diye düşündü. Ama sonra ya o da bu kırıcı sözlerin acısıyla kıvranıyorsa... Yurttaki en iyi arkadaşıyla artık dargındı. "Niye ben özür diliyorum ki o da beni kırdı, asıl o özür dilesin." diye düşündü. En yakın arkadaşıyla yurttan ayrılırken de barışmadı. Aradan tam on yıl geçmişti. Antalyalı olan arkadaşını otobüs terminalinde görünce eli ayağına dolaştı. Yavaşça yanına yaklaştı ve gözünden yaşlar akarak "Özür dilerim." dedi.

Anlatım Biçimi: Öyküleme

Ölüm yok olmak, bitip tükenmek değildir. Ölüm yeni bir hayata kanat çırpma, hiç ölmemesine ebediyete doğmaktır. Türk tasavvufunun zirvelerinden Mevlana, ölümü "Şeb-i Arus" yani sevgiliye kavuşulan "düğün gecesi" olarak tarif ederken Yunus Emre, "Ölürse tenler ölür, canlar ölesi değil." diyerek ölümün aslında sonsuzluğa açılan bir perde olduğunu anlatıyor. Yeter ki ölümsüzlüğe layık olarak göç edelim ebedî âleme.

Düşünceyi Geliştirme Yolları: Tanımlama, Tanık Gösterme

Türkçe, radyo ve televizyon habercilerinin, programcılarının ve sunucuların ağzında tatsız-tuzsuz kelimeler gürültüsü haline geldi. Katil kelimelerle konuşmak ya da yazmak her gün biraz daha artıyor. Bir TRT sunucusu geçenlerde şöyle diyordu: "Düzce depreminin aletsel büyüklüğü 7,2 olarak saptandı." Bakın TRT bile "depremin şiddeti" gibi güzel bir tamlama dururken "aletsel büyüklük" diyor. Korkarım ki bunlar yakın zamanda "güreşsel meydan" da der.

Anlatım Biçimi: Tartışma

Türkçe-8

Fiilimsiler

FİİLİMSİLER

ETKİNLİK 1: İSİM FİİLLER

Aşağıda verilen cümlelerde geçen isim fiilleri (**-ma, -ış, -mak**) bulup örnekteki gibi yapınız. Kalıcı isim ya da olumsuzluklara dikkat ediniz.

1. Bu sabah annem sarma yapmaya çalışıyordu.

“Yapma” isim fiildir.

2. Gözlerindeki yaşları silmeye uğraşıyordu herkes.

.....

3. Yarın akşam ders çalışmak için sana geleceğim.

.....

4. Mustafa takma isim kullanmaya başlamış.

.....

5. Gün boyunca arabaların geçişini izlemek ne güzelmiş.

.....

6. Bize ikram edilen kavurmayı yiyip dolaşmaya çıktık.

.....

7. Ailemin yanımda oluşu beni oldukça mutlu etti.

.....

8. Müzik aleti çalmaya başlamak çok iyi geldi.

.....

9. Arkadaşımdan çakmak alıp ocağı yakmaya gittim.

.....

10. Dosyaları getirme işini yapma.

.....

11. Kitap kaplayışını hayranlıkla izliyoruz.

.....

ETKİNLİK 2: SIFAT FİİLLER/ ORTAÇ

Aşağıda verilen cümlelerde geçen sıfat fiilleri (**-an, -ası, -mez, -ar, -dik, -ecek, -miş**) bulup örnekteki gibi yapınız. Kalıcı isim ve çekimli fiil gibi durumlara dikkat ediniz.

1. Dün akşam görünmez bir kaza olmuş.

“Görünmez” sıfat fiildir.

2. Mahmut herkese bilindik şakalar yapıyordu.

.....

3. Gelecek günlerde yazarın yeni kitabı çıkacakmış.

-
4. Yıkılası dağlar bize geçit vermiyordu bir türlü.
-

5. Çocuk koşar adımlarla bahçeye çıktı.
-

6. Dolmuş, yoldan geçen insanları görünce durdu.
-

7. Yıkılmış evlerin arasında bir çocuk ağlıyormuş.
-

8. Makinede yıkanan pantolonlar kötü bir şekilde küçülmüş.
-

9. Gelecek hafta okulda veli toplantısı yapılacak.
-

10. Kaçanların hepsi öğretmen tarafından yok yazılmış.
-

11. Güzel düşünenler hiçbir zaman kaybetmez.
-

ETKİNLİK 3: ZARF FİLLER /BAĞ FİİL/ ULAÇ

Aşağıdaki cümlelerde geçen zarf filleri (-ken, -alı, -madan, -ince, -ip, -arak, -dıkça, -e....-e, -r.....-maz, -casına, -meksizin, -diğında) bulup örnekteki gibi yapınız. Bulduğunuz eklerin zaman mı, durum mu bildirdiğini yazınız.

1. Annem bu akşam bardaklar kırılınca ağlamaya başladı.

"Kırılınca" zarf fiildir. Zaman bildirir.

2. Eve kimselere görünmeden girmeyi başarmış.
-

3. Mehmet, okuldan tanıdığı arkadaşına bağırarak hemen odasına geçti.
-

4. Para biriktirip kendisine bisiklet almak istiyordu.
-

5. Derse girer girmez yoklama almaya başladı öğretmen.
-

6. Dışarıda güle oynaya beden eğitimi dersi işledik.
-

7. Kapı çaldığında yerinden fırlayıp kapıyı açmaya geldi.
-

8. Konuşurken gereksiz kelimeler söyleme sakın.

.....

9. Çırpındıkça daha kötü rezil oluyordu herkese.

.....

10. İrem bütün gece düşünerek yeni bir sunum hazırladı.

.....

11. Öğretmeniyle konuşup yarın için izin istedi.

.....

ETKİNLİK 4: FİİLİMSİLER VE ÇEKİMLİ FİİLLERİ AYIRT ETME

Aşağıdaki cümlelerde geçen çekimli fiillerin ve fiilimsilerin altını çizerek uygun kutulara yazınız.

CÜMLE	ÇEKİMLİ FİİL	İSİM FİİL	SIFAT FİİL	ZARF FİİL
Benim başıma gelen pişmiş tavuğun başına gelmez.				
Akşam olmadan eve varmalısınız.				
Saatlerce beni beklettiğin için utanmalısın.				
Pilot olmak için çok çabalamalısın.				
Okuma yazama bilmeyenler için kurs açılacak-mış.				
Ağızdan çıkan sözün telafisi olmaz.				
İnsan bir kere kırılınca güveni azalıyor.				
Yarışmaya katılacaklar sıraya geçsin.				
Düşündüklerini aktarmak isteyen kişiler sürekli kitap okumalıdır.				
Sabahleyin herkes uyurken uyanıp tarlaya giderdi.				
Valizlerini taşımakta zorlanırdı.				
Resim yaparken hayallerini kâğıda aktarmayı bilmelisin.				
Masalların çocuklara yönelik olduğu her-kes tarafından kabul edilir.				
Onu tanıdığımda küçük bir evi vardı.				
Son anda evlenmekten vazgeçti.				
Koşa koşa annesinin yanına gitti.				
Eve gelirken markete uğramayı unutma.				
Yolda karşılaştığı eski bir komşu onu ayaküstü epey lafa tuttu.				

İyi bir liseye gitmek istiyorsanız çok çaba göstermelisiniz.				
Sınıfın kapısından kafasını uzatıp gülümsedi.				
Öğrencilerle bir olup maç yaptılar.				
Arzum babası eve geç geldiğinde eve sokak kedisi getirmiş.				
Maçları yorumlayanlar sanki dünyanın en önemli işini yapıyorlar.				
Dışarıdan gelen sesler ders çalışmamı engelli-yor.				
Akşamki maçın yorumlarını izlerken uyuya kalmışım.				
Zavallı adamı öldüresiye dövmüşler.				
Zaman geçtikçe insan daha bir anlıyor hayatın kısa olduğunu.				
Uzatmalara kalan maç 1-0 bitti.				
İçeriden gelen kokular iştahımı artırdı.				
Her gün gökyüzüne bakarak hayatın güzelliğini bir kez daha anlıyorum.				
Zehra, Tuğçe ile kūsünce Sevdije'yle yakınlaştı.				
Yasin sınıfa girer girmez öğretmen onu tahtaya kaldırdı.				
Zeynep tarlaya ektiği soğanları toplamak için Beril'den yardım istedi.				
Metehan ağaca tırmanırken düşüp kolunu kırmış.				
Koridorda Esmā ile karşılaşınca yolunu değiş-tirdi.				
Koray gözünü kırpmadan saatlerce durabileceğini iddia ediyor.				
Kitaplarını getirmeyenler baştan söylesin.				

ETKİNLİK 5: FİİLİMSİLER DOĞRU YANLIŞ ETKİNLİĞİ

Aşağıda verilen cümlelerde fiilimsilerle ilgili olarak doğru olanlara doğru yanlış olanlara yanlış kutucuğunu işaretleyiniz.

	CÜMLELER	DOĞRU	YANLIŞ
1	"Güzel sözlerini duyunca mutlu olduk." cümlesinde zarf fiil vardır		
2	"Unutulmaz bir olay yaşadık bu gün." cümlesinde isim fiil vardır.		
3	"Her şeyi görüp zorlanan bir insan değilim." cümlesinde hem zarf hem sıfat fiil vardır.		
4	"Seni gördükçe her şey daha iyi oluyor." cümlesinde sıfat fiil vardır.		
5	"İçeri gelenleri tanımak istedim." cümlesinde hem isim hem zarf fiil vardır.		
6	"Aklına takılanları sormayı unutma." cümlesinde hem isim hem sıfat fiil vardır.		
7	"Seslenişini, duruşunu hatta her şeyini özledim." cümlesinde isim fiil vardır.		
8	"Güzel davranıp susmayı iyi biliyordu." cümlesinde her fiilimsi türü vardır.		
9	"Bilenler bilmeyenlere anlatsın." cümlesinde iki tane sıfat fiil vardır.		
10	"Herkes bağırıp dururken yoruldu." cümlesinde iki tane zarf fiil vardır.		
11	"Ona güvenmek isteyince anladım." cümlesinde hem sıfat hem zarf fiil vardır.		
12	"Bana bakıp ne yapmaya çalıştığını bildim." cümlesinde isim fiil yoktur.		
13	"Unutulmuş günleri vardı adamın." cümlesinde sıfat fiil vardır.		
14	"Annem akşam için dolma ve sarma yaptı." cümlesinde tek kalıcı isim vardır.		

15	"Sokağa çıkınca herkes kaçtı." cümlesinde zarf fiil zaman anlamı katmıştır.		
16	"Çakmağı alıp ocağı yakmaya karar verdi." cümlesinde hem kalıcı isim hem zarf fiil vardır.		
17	"Dediklerimi yapmak istemiyor." cümlesinde hem isim hem zarf fiil vardır.		
18	"Konuşmak ve gelecek haftayı anlatmak istiyordu." cümlesinde bir tane sıfat fiil vardır.		
19	"Ona bakınca geçmişini görerek yaşıyordu." cümlesinde iki tane zarf fiil vardır.		

ETKİNLİK 6: ZARF FİİLERİN CÜMLEYE KATTIĞI ANLAMLAR

Aşağıdaki cümlelerde bulunan zarf-fiillerin görevlerin yanlarındaki boşluğa yazınız.

1. Seni görünce nutkum tutuldu (.....)
2. Baban geleli çok oldu (.....)
3. Sınavdan gülererek çıkmış (.....)
4. İyice düşünmeden bir işe kalkışma (.....)
5. İlkokula gittiğinde içe dönüktün (.....)
6. Takım durmaksızın hücumla kalkıyordu (.....)

ETKİNLİK 7: FİİLİMSİLERİ TÜRLERİNE GÖRE AYIRT ETME

Aşağıdaki cümlelerde altı çizili fiilimsileri türüne uygun kutucuğa yazınız?

1. Her sabah yürüyüş yaparım.
2. İnsanın gülesi geliyor.
3. Çalışan insan kazanır.
4. Kardeşini eve bırakıp gelmiş.
5. Koşarak yanıma geldi.
6. Öğrenciler çalışmaya başladı.
7. Emek vermek bazen yetmiyor.
8. Koşar adımlarla ilerliyordu.
9. Yorulunca pes etti.

İsim-fiil

Sıfat fiil

Zarf fiil

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ETKİNLİK 8: FİİLİMSİ İLE ÇEKİMLİ FİİLİ AYIRT ETME

Aşağıdaki cümlelerde altı çizili kelimenin fiilimsi mi, çekimli fiil mi olduğunu yanlarına yazınız.

1. Yoruldum artık boşu boşuna kürek çekmekten. ()
2. Yaşamak gibisi yoktur bu dünyada. ()
3. Dün akşam dayımlar bize gelmeyi unutmuşlar. ()
4. Şelale şırıl şırıl akar yükselen tepelerden. ()
5. Müdürün yürüyüşü bile değişmişti. ()
6. Seni görünce tanıdık dünyanın kaç bucak olduğunu. ()
7. Tanıdık yüzler çoğalmıştı veda töreninde. ()

ETKİNLİK 9: FİİLİMSİ İLE OLUMSUZ FİİLLERİ AYIRT ETME

Aşağıdaki cümlelerde “fiilimsi” ve “olumsuzluk eki” almış sözcükleri ayırt edelim

- Kimse aç ıktığı yere dönmez seve seve.
(.....)
- Baskı altındaki acı asla bitmez.
(.....)
- Yaşananlar belleğinde silinmez iz bıraktı.
(.....)
- Kazanmayı her zaman yürekten iste.
(.....)

Tok olan bilmez açın halinden.

(.....)

İnsanın haklılığını dile getirmesi gerekir.

(.....)

ETKİNLİK 10 : FİİLİMSİLERİN ÖZELLİKLERİNİ AYIRT EDEBİLME

Aşağıda fiilimsilerin genel özellikleriyle ilgili bilgiler verilmiştir. Bu yargılardan doğru olanların başına (D) yanlış olanların başına (Y) koyunuz.

- () Fiilimsiler, fiil kök veya gövdelerine gelir.
- () Fiilimsiler olumsuzluk eklerini alabilirler.
- () Fiilimsiler bir cümlemin yüklemi olamazlar.
- () Tüm fiilimsi ekleri fiilden isim yapım ekleridir.
- () Fiilimsiler kip ve kişi eklerini alabilirler.
- () Fiilimsiler cümlede özne ve yüklem olabilirken, nesne ve tümleç olamazlar.
- () Fiilimsiler cümlede isim tamlaması ve sıfat tamlaması oluşturabilirler.
- () Fiilimsiler iki cümleyi birbirine bağlama görevi üstlenebilir.
- () Tüm fiilimsiler birer türemiş kelimedir.
- () Fiilimsiler isim çekim eklerini (hal, iyelik, çokluk) almazlar.
- () Fiilimsiler yanlarına ek fiil aldıklarında cümlemin yüklemi olurlar.

ETKİNLİK 11: FİİLİMSİ İLE KALICI İSİMLERİ AYIRT EDEBİLME

Aşağıdaki cümlelerde kalıplaşmış isimleri bulup yandaki boşluğa yazalım.

1. Annem çok güzel sarma yapıyor.
(.....)
2. Biber dolmasıyla meşhurdur bizim mem-leketimiz.
(.....)
3. Mayıs ayı sonunda uçurtma şenliği-miz var.
(.....)
4. Eve gelmeden iki tane ekmek al.
(.....)
5. Yarışmanın sonunda kazananlara ödülleri verildi.
(.....)
6. Cebindeki çakmak göz dolduruyor-du.
(.....)
7. Aradığınız birimi danışmadan öğre-nebilirsiniz.
(.....)
8. Alışverişi bitirdikten sonra çıkış bölümüne doğru yöneldi.
(.....)

ETKİNLİK 12: ADLAŞMIŞ SIFAT FİİLLERİ AYIRT EDEBİLME

Aşağıdaki atasözlerinde geçen adlaşmış sıfat fiilleri bulup yandaki noktalı yerlere yazalım.

1. Körle yatan şaşı kalkar.
(.....)
2. Acıkmış kudurmuştan beterdir.
(.....)
3. Bilen bilir, bilmeyen aslı var sanır.
(.....)
4. Çabuk parlayan, çabuk söner.
(.....)
5. Derdini söylemeyen derman bula-maz.
(.....)
6. Gülü seven dikenine katlanır.
(.....)
7. Minareyi çalan kılıfını hazırlar.
(.....)
8. Serçeden korkan darı ekmez.
(.....)

CEVAP ANAHTARI

ETKİNLİK 1		ETKİNLİK 2		ETKİNLİK 3	
1	Yapmaya	1	Görünmez	1	Kırılınca → zaman
2	Silmeye	2	Bilindik	2	Görünmeden → durum
3	Çalışmak	3	Gelecek	3	Bağırarak → durum
4	Kullanmaya	4	Yıkılası	4	Biriktirip → durum
5	Geçişini/izlemek	5	Koşar	5	Girer girmez → zaman
6	Dolaşmaya	6	Geçen	6	Güle oynaya → durum
7	Oluşu	7	Yıkılmış	7	Çaldığında → zaman Fırlayıp → durum
8	Yakmaya	8	Yıkanan	8	Konuşurken → zaman
9	Getirme	9	Gelecek	9	Çırpındıkça → zaman
10	kaplayışını	10	Kaçanlar	10	Düşünerek → durum
11		11	düşünenler	11	Konuşup → durum

ETKİNLİK 4:

CÜMLE	ÇEKİMLİ FİİL	İSİM FİİL	SIFAT FİİL	ZARF FİİL
Benim başıma gelen pişmiş tavuğun başına gelmez.	gelmez		Pişmiş/gelen	
Akşam olmadan eve varmalısınız.	varmalısınız			olmadan
Saatlerce beni beklettiğin için utanmalısın.	utanmalısın		beklettiğin	
Pilot olmak için çok çabalamalısın.	çabalamalısın	olmak		
Okuma yazma bilmeyenler için kurs açılacaktı.	açılacaktı		bilmeyenler	
Ağızdan çıkan sözün telafisi olmaz.	Telafisi olmaz		çıkan	
İnsan bir kere kırılınca güveni azalıyor.	azalıyor			kırılınca
Yarışmaya katılacaklar sıraya geçsin.	geçsin		katılacaklar	
Düşündüklerini aktarmak isteyen kişiler sürekli kitap okumalıdır.	okumalıdır	aktarmak	Düşündüklerini isteyen	
Sabahleyin herkes uyurken uyanıp tarlaya giderdi.	giderdi			Uyurken uyanıp
Valizlerini taşımakta zorlanırdı.	zorlanırdı	taşımakta		
Resim yaparken hayallerini kağıda aktarmayı bilmelisin.	bilmelisin	aktarmayı		yaparken
Masalların çocuklara yönelik olduğu herkes tarafından kabul edilir.	Kabul edilir		olduğu	
Onu tanıdığımda küçük bir evi vardı.				tanıdığımda
Son anda evlenmekten vazgeçti.	vazgeçti	evlenmekten		
Koşa koşa annesinin yanına gitti.	gitti			Koşa koşa
Eve gelirken markete uğramayı unutma.	unutma	uğramayı		gelirken
Yolda karşılaştığı eski bir komşu onu ayaküstü epey lafa tuttu.	Lafa tuttu		karşılaştığı	
İyi bir liseye gitmek istiyorsanız çok çaba göstermelisiniz.	göstermelisiniz	gitmek		

4- Fiilimsiler

Sınıfın kapısından kafasını uzatıp gülümsedi.	gülümsedi			uzatıp
Öğrencilerle bir olup maç yaptılar.	yaptılar			olup
Arzum babası eve geç geldiğinde eve sokak kedisi getirmiş.				geldiğinde
Maçları yorumlayanlar sanki dünyanın en önemli işini yapıyorlar.	yapıyorlar		yorumlayanlar	
Dışarıdan gelen sesler ders çalışmamı engelliyor.	engelliyor	çalışmamı	gelen	
Akşamki maçın yorumlarını izlerken uyuyakalmışım.	uyuyakalmışım			izlerken
Zavallı adamı öldüresiye dövmüşler.	dövmüşler			öldüresiye
Zaman geçtikçe insan daha bir anlıyor hayatın kısa olduğunu.	anlıyor		olduğunu	geçtikçe
Uzatmalara kalan maç 1-0 bitti.	bitti		kalan	
İçeriden gelen kokular iştahımı artırdı.	artırdı		gelen	
Her gün gökyüzüne bakarak hayatın güzelliğini bir kez daha anlıyorum.	anlıyorum			bakarak
Zehra, Tuğçe ile kūsünce Sevdıye'yle yakınlaştı.	yakınlaştı			kūsünce
Yasin sınıfa girer girmez öğretmen onu tahtaya kaldırdı.	kaldırdı			Girer girmez
Zeynep tarlaya ektiği soğanları toplamak için Beril'den yardım istedi.	istedi	toplamak	ektiği	
Metehan ağaca tırmanırken düşüp kolunu kırmış.	kırdı			Tırmanırken düşüp
Koridorda Esmâ ile karşılaşınca yolunu değiştirdi.	değiştirdi			karşılaşınca
Koray gözünü kırpmadan saatlerce durabileceğini iddia ediyor.	İddia ediyor		durabileceğini	kırpmadan
Kitaplarını getirmeyenler baştan söylesin.	söylesin		getirmeyenler	

ETKİNLİK 5

1	<u>Doğru</u>	6	<u>Doğru</u>	11	<u>Doğru</u>	16	<u>Doğru</u>
2	<u>Yanlış</u>	7	<u>Doğru</u>	12	<u>Yanlış</u>	17	<u>Yanlış</u>
3	<u>Doğru</u>	8	<u>Yanlış</u>	13	<u>Doğru</u>	18	<u>Doğru</u>
4	<u>Yanlış</u>	9	<u>Doğru</u>	14	<u>Yanlış</u>	19	<u>Doğru</u>
5	<u>Yanlış</u>	10	<u>Doğru</u>	15	<u>Doğru</u>		

ETKİNLİK 6

1	Zaman	3	Durum	5	Zaman
2	Zaman	4	Durum	6	Durum

ETKİNLİK 7

<u>İSİMFİLLER</u>	<u>SIFATFİLLER</u>	<u>ZARFFİLLER</u>
<u>Yürüyüş</u>	<u>Gülesi</u>	<u>Bırakıp</u>
<u>Çalışmaya</u>	<u>Çalışan</u>	<u>Koşarak</u>
<u>vermek</u>	<u>koşar</u>	<u>yorulunca</u>

ETKİNLİK 8: (FİİLİMSİ İLE ÇEKİMLİ FİİLİ AYIRT ETME)

Aşağıdaki cümlelerde altı çizili kelimenin fiilimsi mi, çekimli fiil mi olduğunu yanlarına yazınız.

1. Yoruldum artık boşu boşuna kürek çekmekten. (fiilimsi)
2. Yaşamak gibisi yoktur bu dünyada. (fiilimsi)
3. Dün akşam dayımlar bize gelmeyi unutmuşlar. (çekimli fiil)
4. Şelale şırıl şırıl akar yükselen tepelerden. (çekimli fiil)
5. Müdürün yürüyüşü bile değişmişti. (fiilimsi)
6. Seni görünce tanıdık dünyanın kaç bucak olduğunu. (çekimli fiil)
7. Tanıdık yüzler çoğalmıştı veda töreninde. (fiilimsi)

ETKİNLİK 9: (FİİLİMSİ İLE OLUMSUZ FİİLLERİ AYIRT ETME)

Aşağıdaki cümlelerde “fiilimsi” ve “olumsuzluk eki” almış sözcükleri ayırt edelim

- Kimse açı çektiği yere dönmez seve seve. (dönmez olumsuz fiil)
 Baskı altındaki acı asla bitmez. (bitmez olumsuz fiil)
 Yaşananlar belleğinde silinmez izler bıraktı. (silinmez fiilimsi)
 Kazanmayı her zaman yürekten iste. (kazanmayı fiilimsi)
 Tok olan bilmez açın halinden. (bilmez olumsuz fiil)
 İnsanın haklılığını dile getirmesi gerekir. (getirmesi fiilimsi)

ETKİNLİK 10 : (FİİLİMSİLERİN ÖZELLİKLERİNİ AYIRT EDEBİLME)

Aşağıda fiilimsilerin genel özellikleriyle ilgili bilgiler verilmiştir. Bu yargılardan doğru olanların başına (D) yanlış olanların başına (Y) koyunuz.

- (D) Fiilimsiler, fiil kök veya gövdelerine gelir.
 (D) Fiilimsiler olumsuzluk eklerini alabilirler.
 (Y) Fiilimsiler bir cümlede yüklemi olamazlar.
 (D) Tüm fiilimsi ekleri fiilden isim yapım ekleridir.
 (Y) Fiilimsiler kip ve kişi eklerini alabilirler.
 (Y) Fiilimsiler cümlede özne ve yüklem olabilirken, nesne ve tümleç olamazlar.
 (D) Fiilimsiler cümlede isim tamlaması ve sıfat tamlaması oluşturabilirler.
 (D) Fiilimsiler iki cümleyi birbirine bağlama görevi üstlenebilir.
 (D) Tüm fiilimsiler birer türemiş kelimedir.
 (Y) Fiilimsiler isim çekim eklerini (hal, iyelik, çokluk) almazlar.
 (D) Fiilimsiler yanlarına ek fiil aldıklarında cümlede yüklemi olurlar.

ETKİNLİK 11:(FİİLİMSİ İLE KALICI İSİMLERİ AYIRT EDEBİLME)

Aşağıdaki cümlelerde kalıplaşmış isimleri bulup yandaki boşluğa yazalım.

- Annem çok güzel sarma yapıyor. (sarma kalıcı isim)
 Biber dolmasıyla meşhurdu bizim memleketimiz. (dolma kalıcı isim)
 Mayıs ayı sonunda uçurtma şenliğimiz var. (uçurtma kalıcı isim)
 Eve gelmeden iki tane ekmek al. (ekmek kalıcı isim)
 Yarışmanın sonunda kazananlara ödülleri verildi. (yarışma kalıcı isim)
 Cebindeki çakmak göz dolduruyordu. (çakmak kalıcı isim)
 Aradığınız birimi danışmadan öğrenebilirsiniz. (danışma kalıcı isim)
 Alışverişi bitirdikten sonra çıkış bölümüne doğru yöneldi.(çıkış kalıcı isim)

ETKİNLİK 12: (ADLAŞMIŞ SIFATFİİLLERİ AYIRT EDEBİLME)

Aşağıdaki atasözlerinde geçen adlaşmış sıfat-fiilleri bulup yandaki noktalı yerlere yazalım.

- Körle yatan şaşı kalkar. (yatan)
 Acıkmış kudurmuştan beterdir. (kudurmuştan)
 Bilen bilir, bilmeyen aslı var sanır. (bilen bilmeyen)
 Çabuk parlayan, çabuk söner. (parlayan)
 Derdini söylemeyen derman bulamaz. (söylemeyen)
 Gülü seven dikenine katlanır. (seven)
 Minareyi çalan kılıfını hazırlar. (çalan)
 Serçeden korkan darı ekmez. (korkan)

Türkçe-8

Cümlelerin Öğeleri

YÜKLEM

Aşağıdaki cümlelerin yüklemelerini bularak altını çiziniz ve cümlede hangi görevde kullandıklarını karşlarına işaretleyiniz

CÜMLELER	İsim	Zamir	Deyim	Fiil	İsim tam.	Sıfat tam.	Birleşik fiil	Edat grubu	Fiilimsi
O artık <u>gözden düştü.</u>			X						
Biraz önce gelen çocuk, komşunun oğluydu.									
Bahçede bulduğum anahtarlık, meğer Galip Hoca'nın anahtarıymış.									
İsim fiil, fiilimsi türlerinden biridir.									
O, eskiden, yaramaz bir çocuktü.									
Sonbaharın kışa döndüğü az güneşli bir gündü.									
Evimiz, bir derenin kenarındaki küçük yemyeşil bir bahçenin ortasındaydı.									
Bugün biraz hasta gibisin.									
Bu konuyu anlamak kolay değil.									
Masallardan çekerdik dizeleri, tülbent gibi.									
Biz kaldık, koyup gitti bahar.									
O, artık seni anlayabilir bence.									
Biraz önce gelen çocuk, komşunun oğluydu.									
Cansu'yu bu hale getiren şey annesinin ahıymış.									

ÖZNE

B) Aşağıdaki cümlelerin öznesini belirleyip uygun boşluğa yazınız.

- ❖ Kanadı kırılan kuş, bahçenin bir kenarında bekliyordu.
.....
- ❖ Türk şiir geleneğinin önemli bir halkası daha koptu.
.....
- ❖ Sana bu kitabı bir haftalığına verebilirim.
.....
- ❖ Yıldızlarda çobandık, değirmenlerde su.
.....
- ❖ Akıyor zaman, ağır kendi gönlünce.
.....
- ❖ Kaza geçirdiğinde onu ailece ziyarete gittik.
.....
- ❖ Kapını birkaç gün için açık tut.
.....
- ❖ Yazınsal türlerin birbirine benzeyen ve birbirinden ayrılan yönlerini belirlemek zordur.
.....
- ❖ Bunların hepsini geçen gün ben aldım ona.
.....
- ❖ Romanın ikinci bölümdeki olaylar, küçük bir Anadolu kasabasında geçer.
.....

C) Aşağıdaki cümlelerin öznelerini türlerine göre belirleyiniz.

a. Zil çalınca öğrenciler dışarı çıkarıldı. b. Birlik ve beraberlik her zaman önemlidir. c. Güneş merhametli bir anne gibi okşuyor yüzünü. d. Bir ülkeyi yükseltecek en temel düşünce budur. e. Kitap okumayı çok seviyorum.	f. Biraz önce çöpler toplatıldı. g. Hüseyin Rahmi Gürpınar büyük bir sanatçıydı. h. Ben, gecenin ikisinde eve getirildim. i. Piknikten dönenlerin mutluluğu yüzlerinden okunuyordu. j. Masaya bırakılan cüzdanı almışsınız.

Ç) Aşağıdaki cümleleri öğelerine ayırıp altına yazınız.

Ör. <u>Annesi için bir demet çiçek topladı</u> Z.T. Nesne Yüklem	Büşra, elindeki tepsiyi masaya bir anda bırakıverdi.
Sivas'tan İstanbul'a her gün bir otobüs yolcu Taşır.	Odaya girdiğimde Abdülmelik kitap okuyordu.
Öğretmenimiz bize yeri geldikçe güzel şiirler okurdu.	Ağabeyim hastalığından işe gelmedi.
Kapıyı, pencereyi ardına kadar açmıştı.	Hepimiz resmin güzelliğine hayran kaldık.
Ben seni unutmak için sevmedim.	Hatice az önce kanepede uyuyakalmış.
Bizim evin karşısındaki iki katlı ahşap binanın birinci katında çok büyük bir yangın çıkmış.	

D) Aşağıdaki altı çizili kelime/kelime grubunun cümlelerin hangi ögesi olduğunu “X” işaretiyle belirtiniz.

CÜMLELER	O	Y	Z	Y.T	Z.T
Annem çayı <u>on dakika önce</u> ocağa koydu.					
<u>Aldığı notlar</u> şaşılacak kadar yüksekti.					
Şaban dedem ezan sesini duyunca <u>içeriye</u> girdi.					
Geceyi <u>uyuyarak</u> geçireceğiz.					
Bu araştırmayı arkadaşlarıyla <u>Divriği'de</u> yapmış.					
Yahya, sana defalarca <u>geç kalmamanı</u> söylemedim mi?					
Ünlü yazar, söyleşimiz sırasında sanatçıların örnek alınması gereken kişiler olduğunu <u>ayrıntılı bir biçimde</u> açıklandı.					
<u>Seçkin bilim adamlarımızdan biriydi.</u>					
Dayım Metin, bütün gün kitaplarıyla <u>baş başaydı.</u>					
<u>Duydum</u> ki unutmuşsun gözlerimin rengini.					
Seninle <u>seve seve</u> oraya giderim.					
<u>Serin bir rüzgâr</u> , karayel, odamın perdesini dalgalandırıyor.					
Bayramda el öpüp harçlık toplamak için <u>epey</u> dolaştık.					
Elinin altındakileri de harcarsan için çok <u>zorlaşacak.</u>					
Annem sofraya <u>peynir, zeytin ve bal</u> koydu.					
Bize sorularınızı <u>rahatlıkla</u> iletebilirsiniz.					

Cümle Vurgusu/ Ara söz ve Ara Cümle**E) Aşağıdaki cümlelerde vurgunun hangi öge üzerinde olduğunu boşluğa yazınız.**

- 1.Benim sadık yarım kara topraktır. (.....)
- 2.O, beni hep burada bekler. (.....)
- 3.Beni en çok onlar ilgilenememişti. (.....)
- 4.En güzel yıllarım Taşlıçay'da geçti. (.....)
- 5.Ertesi gün Nazife'nin tekrar geleceğini biliyorduk. (.....)
- 6.Arkadaşlarımızla sizi Alibaba'da otobüs durağında gördük. (.....)
- 7.Babamın çarşıda böyle küçük bir dükkanı vardı. (.....)
- 8.Bugün çok hastayım. (.....)

F) Aşağıdaki cümlelerde ara söz ve ara cümle ögelerin açıklayıcısı olarak belirtilmiştir. Doğru olanlara “D”, yanlış olanlara “Y” yazınız.

(.....) O kasabayı ,doğduğum yeri, bu dergide tanıttım.

Özne

(.....) Gülizar ,siz de çok iyi bilirsiniz, derslerine pek çalışmaz.

Yüklem

(.....) Anneme -hayatını bana adıyan kadına- saygıda kusur etmem.

Yer T.

(.....) Bu olaydan sonra -sen de anımsayacaksın- onlarla ilişkimi kesmiştim.

Cümle dışı unsur

(.....) Ablam 12 Şubat'ta ,doğum gününde, Ulaş'a atandı.

Zarf T.

G) Aşağıdaki cümlelerde sorular hangi ögeyi buldurmaya yönelik olduğunu tablodaki boşluklara yazınız.

- a) Beni mi aradılar bu telefonda?
- b) Aşağı mı ineceğiz az sonra?
- c) Ağrı'dan dün mü geldiniz?
- d) Yağmur mu yağıyor dışarıda?
- e) Münevver çok mu yoruldun?
- f) Otomobilin neresi arızalaydı?
- g) Sınavda aynı soruyu soracağını nasıl bildin?
- h) Size dün akşam gelen kimdi?

YÜKLEM	ÖZNE	B'Lİ NESNE
.....		
.....		
.....		
B'SİZ NESNE	YER T.	ZAFR T.
.....		
.....		
.....		

CEVAP ANAHTARI

YÜKLEM

Aşağıdaki cümlelerin yüklemelerini bularak altını çiziniz ve cümlede hangi görevde kullanıldıklarını karşlarına işaretleyiniz.

CÜMLELER	İsim	Zamir	Deyim	Fiil	İsim tam.	Sıfat tam.	Birleşik fiil	Edat grubu	Fiilimsi
O artık gözden düştü.			X						
Elif İrem'in tek gayesi doktor olmaktı.					X				X
Bahçede bulduğum anahtarlık, meğer Galip Ho-					X				
Bu olayı başlatan sensin yine.		X							
O, eskiden, yaramaz bir çocuktu.						X			
Sonbaharın kışa döndüğü az güneşli bir gündü.						X			
Evimiz, bir derenin kenarındaki küçük yemyeşil bir					X				
Bugün biraz hasta gibisin.								X	
Bu konuyu anlamak kolay değil.								X	
Masallardan çekerdik dizeleri, tülbent gibi.				X					
Biz kaldık, koyup gitti bahar.				X					
O, artık seni anlayabilir bence.							X		
Biraz önce gelen çocuk, Ali'ymiş.	X								
Cansu'yu bu hale getiren şey annesinin ahıymış.					X				

ÖZNE

B) Aşağıdaki cümlelerin öznesini belirleyip uygun boşluğa yazınız.

- ❖ Kanadı kırılan kuş, bahçenin bir kenarında bekliyordu.
Kanadı kırılan kuş.....
- ❖ Türk şiir geleneğinin önemli bir halkası daha koptu.
Türk şiir geleneğinin önemli bir halkası.....
- ❖ Sana bu kitabı bir haftalığına verebilirim.
Ben (Gizli Özne).....
- ❖ Yıldızlarda çobandık, değirmenlerde su.
Biz (Gizli Özne).....
- ❖ Akıyor zaman, ağır kendi gönlünce.
Zaman.....
- ❖ Kaza geçirdiğinde onu ailece ziyarete gittik.
Biz (Gizli Özne).....
- ❖ Kapını birkaç gün için açık tut.
Sen (Gizli Özne).....
- ❖ Yazınsal türlerin birbirine benzeyen ve birbirinden ayrılan yönlerini belirlemek zordur.
Yazınsal türlerin birbirine benzeyen ve birbirinden ayrılan yönlerini belirlemek...
- ❖ Bunların hepsini geçen gün ben aldım ona.
ben.....
- ❖ Romanın ikinci bölümdeki olaylar, küçük bir Anadolu kasabasında geçer.
Romanın ikinci bölümdeki olaylar.....

5- Cümlelerin Öğeleri

C) Aşağıdaki cümlelerin öznelerini altın çizip türlerine göre belirleyiniz.

- a. Zil çalınca öğrenciler dışarı çıkarıldı.
b. Birlik ve beraberlik her zaman önem-lidir.
c. Güneş merhametli bir anne gibi okşuyor yüzünü.
d. Bir ülkeyi yükseltecek en temel düşünce budur.
e. Kitap okumayı çok seviyorum.
f. Biraz önce cöpler toplatıldı.

- g. Hüseyin Rahmi Gürpınar büyük bir sanatçıydı.
h. Ben, gecenin ikisinde eve getirildim.
i. Piknikten dönenlerin mutluluğunu yüzlerinden okuyordu.
j. Masaya bırakılan cüzdan alınmış.

Açık Özne:..b..c..d..g

Gizli Özne:..e..i

Sözde Özne:..a..f..h..j

Ç) Aşağıdaki cümleleri öğelerine ayırıp altına yazınız.

Ör. Annesi için bir demet çiçek topladı. Z.T. Nesne Yüklem	Ö./N./Y.T./Z.T./Y.
Y.T./Y.T./Z.T./N./Y.	Z.T./Ö./N./Y.
Ö./Y.T./Z.T./N./Y.	Ö./Z.T./Y.T./Y.
N./N./Z.T./Y.	Ö./Y.T./Y.
Ö./N./Z.T./Y.	Ö./Z.T./Y.T./Y.
Y.T./Ö./Y.	

D) Aşağıdaki altı çizili kelime/kelime grubunun cümlelerin hangi ögesi olduğunu "X" işaretiyle belirtiniz.

CÜMLELER	Ö	Y	N	Y.T	Z.T
Annem çayı <u>on dakika önce</u> ocağa koydu.					X
<u>Aldığı notlar</u> şaşılacak kadar yüksekti.	X				
Şaban dedem ezan sesini duyunca <u>iceriye</u> girdi.				X	
Geceyi <u>uyuyarak</u> geçireceğiz.					X
Bu araştırmayı arkadaşlarıyla <u>Divriği'de</u> yapmış.				X	
Yahya, sana defalarca <u>geç kalmamanı</u> söylemedim mi?			X		
Ünlü yazar, söyleşimiz sırasında sanatçıların örnek alınması gereken kişiler olduğunu <u>ayrıntılı</u>					X
<u>Seçkin bilim adamlarımızdan biriydi.</u>		X			
Dayım Metin, bütün gün kitaplarıyla <u>baş basaydı.</u>		X			
<u>Duydum</u> ki unutmuşsun gözlerimin rengini.		X			
Seninle <u>seve seve</u> oraya giderim.					X
<u>Serin bir rüzgâr</u> , karayel, odamın perdesini dalgalandırıyordu.	X				
Bayramda el öpüp harçlık toplamak için <u>epey</u> dolaştık.					X
Elinin altındakileri de harcarsan işin çok <u>zorlaşacak.</u>					
Annem sofraya <u>peynir, zeytin ve bal</u> koydu.			X		
Bize sorularınızı <u>rahatlıkla</u> iletebilirsiniz.					X

Cümle Vurgusu/ Ara söz ve Ara Cümle

E) Aşağıdaki cümlelerde vurgunun hangi öge üzerinde olduğunu boşluğa yazınız.

1. Benim sadık yarım kara topraktır. (Yüklem)
2. O, beni hep burada bekler. (Yer Tamlayıcısı)
3. Benimle en çok onlar ilgilenmişti. (Özne)
4. En güzel yıllarım Taşlıca'yda geçti. (Yer Tamlayıcısı)
5. Ertesi gün Nazife'nin tekrar geleceğini biliyorduk. (Belirtili Nesne)
6. Arkadaşlarımızla sizi Alibaba'da otobüs durağında gördük mü? (Yüklem)
7. Babamın çarşıda böyle küçük bir dükkanı vardı. (Yüklem)
8. Bugün çok hastayım, dedi. (Belirtisiz Nesne)

F) Aşağıdaki cümlelerde ara söz ve ara cümle ögelerin açıklayıcısı olarak belirtilmiştir. Doğru olanlara "D", yanlış olanlara "Y" yazınız.

(Y) O kasabayı doğduğum yeri, bu dergide tanıttım.

Özne

(Y) Gülizar ,siz de çok iyi bilirsiniz, derslerine pek çalışmaz.

Yüklem

(D) Anneme -hayatını bana adayan kadına- saygıda kusur etmem.

Yer T.

(D) Bu olaydan sonra - sen de anımsayacaksın- onlarla ilişkimi kesmiştim.

Cümle dışı unsur

(D) Ablam 12 Şubat'ta ,doğum gününde, Ulaş'a atandı.

Zarf Tümleci

G) Aşağıdaki cümlelerde sorular hangi ögeyi buldurmaya yönelik olduğunu tablodaki boşluklara yazınız.

- a) Beni mi aradılar bu telefonda?
- b) Aşağı mı ineceğiz az sonra?
- c) Ağrı'dan dün mü geldiniz?
- d) Yağmur mu yağıyor dışarıda?
- e) Münevver, çok mu yoruldu?
- f) Otomobilin neresi arızalandı?
- g) Sınavda aynı soruyu soracağını kimden öğrendin?
- h) Size dün akşam gelen kimdi?
- ı) Manavdan ne aldın?
- j) Bu tarifi senden mi aldılar?

YÜKLEM	ÖZNE	B'Lİ NESNE
H	D	A F
B'SİZ NESNE	YER T.	ZAFR T.
I	G i	B C E

Türkçe-8

Yazım Kuralları

Bu Cümlelerde Büyük Harflerin Kullanımıyla İlgili Hataları Düzeltiniz

a) Kuzey Doğu ülkelerinin en büyük sorunu kültürel farklılıklardır. b) Duyduğuma göre Bozok üniversitesi'nde çalıştırılmak üzere işçi aranıyor-muş. c) Kadın, "Ben bilmem Beyim bilir." diyerek oradan uzaklaştı. d) Mehmet Rauf'un Böğürtlen Romanında anlatılanları özetlemenizi istiyorum. e) Milliyet Gazetesinin genel yayın yönetmeni yaptı bu açıklamaları. f) Asya'nın Güneyindeki Ülkelerde sağlık sorunları olduğundan halk zorlanıyor. g) İstiklal caddesinde gezerken senelerdir görmediğim arkadaşlarımla karşılaştım. ğ) Bir dünya harikası olan Divriği ulu cami mengücekler zamanında yapılmıştır. h) Bunun gibi Devlet Kurumları'nın önü açılmalı ve onlara destek olunmalıdır.	ı) Bu çocuğa halk arasında kuyucaklı Yusuf dediklerini önceden duymuştum. i) 19 mayısta Samsun'da yapılan kutlamalara herkes hayran kaldı. j) Aşık Veysel çocukken geçirdiği Çiçek hastalığından sonra kör olmuştur. k) Görkemli bir törenle Çırağan sarayında bir Haziran günü evlendiler. l) Bana doğru gelen yaşlı adamın yüzü Ay gibi parlıyordu. m) İlginçtir ki Fransa'ya gidebilmek için temel şart fransızca bilmektir. n) Kangal Köpeğini diğerlerinden ayıran özellik sahibine sadık olmasıdır. o) Ziya Gökalp türklük konulu birçok makale kaleme almıştır. ö) Anneler günü için hazırlanan etkinlikler hava şartları nedeniyle yapılamadı.

Aşağıdaki Cümlelerde Yazım Yanlışları Yapılmıştır, Yazım Yanlışlarını Bularak Düzeltiniz

a) Nesilden nesle aktarılarak gelen kültür, bizim varlığımızın sebebidir.	l) Bu şehirde gümüş işini benden daha iyi yapan kimseyi bulamassın.
b) Bir takım düşünceler toplumumuzun geri kalmasına neden oluyor.	i) Şu ileri ki sokağı takip ettiğiniz zaman “8’nci caddeye” ulaşırsınız
c) Sivas’sız bir İç Anadolu’nun nasıl olacağını düşünemiyorum bile.	j) Bu kadar çalışdıktan sonra öğretmenliği bırakmak hiç te kolay değildi.
d) Düşman kuvvetleri birdenbire kendilerini yayılım ateşinin içinde buldu.	k) Bu yıl Cumhuriyet’in 85’nci yılını kutlayacağımızı bilmeliydiniz.
e) Bir çok sporcu hemen hemen her gün buraya gelip antrenman yapıyor.	l) Denizde ki adamın elleri kas katı kesilmiş yüzü sap sarı olmuştu.
f) Birkaç kez konuştuğun insanlara hiçbirşey anlatmıyacaksın.	m) Sana söylemek istediklerim var; ama yüzyüze görüşmemiz lazım.
g) Onun DSİ’ ne işe gireceğini defalarca söylemişlerdi bize.	n) Arkamda oturan adamın uyuya kaldığını görünce müziğin sesini kısıtım.
ğ) 14 haziran 2007’den beri bu şehirde işlerimi sürdürüyorum.	o) Geç farkettim bana söylenen sözlerin gerçek olduğunu.
h) Atdı kısmet bizi gurbet ellere hergünüm heranım zar oldu gitti.	ö) Genç yazar 2000 Yılına kadar Sivas’ın Şarkışla İlçesinde oturmuş.

3. Aşağıdaki cümlelerde “ki” nin yazımıyla ilgili hataları düzeltiniz.

- a) Sen sayki bütün şarkılar seni anlatmadı.
- b) Sen gelki kısa zamanda işlerimiz düzelsin
- c) Elinde ki kalemle bir şeyler yazar mısın deftere?
- d) Madem ki dinlemeyecektin, niye kadar konuştuk
- e) Senin dertlerin yanında benim ki de dert mi?
- f) Şu dağların yamaçlarında ki karlar ne zaman erir
- g) Oysa ki darıldığını söyleseydin, çözüm bulunurdu
- h) Gözlerki geçmişin izlerini taşır göz bebeklerinde.

8) Aşağıdaki örneklerde satır sonuna sığmayan kelimelerin bölünmesiyle ilgili hatalar yapılmıştır. Hataları düzeltiniz

- a).....Sivas'-
in
- b).....Kanber-
oğlu
- c) 1040-
da

4) Aşağıdaki cümlelerde “de” nin yazımıyla ilgili hataları düzeltiniz.

- a) Sen de kaldı ümitlerim ey koca şehir.
- b) Bu beden de can durdukça aldığım nefes senindir.
- c) Gelde kıyma şu çocukların hayallerine.
- d) Gözlerim de canlanır gülen gözlerin.
- e) Geçmişin izlerini yansıtan bir tarihçide olabilir
- f) Dönüp te ardına bakan olmazsa yanlışlar sürer.
- g) Bir zaman gözlerin de biriken yaşlar denizi ıslatır.
- h) Ne güzel seni bulmak bütün yüzler de.
- l) Sendede bir sır var beni uzaklara götüren.

5) Aşağıdaki cümlelerde “mi” nin yazımıyla ilgili hataları düzeltiniz.

- a) Çalışmayı sev miyormusunuz?
- b) Hata mı anlamadım, niçin konuş muyor-sun?
- c) Arkadaşları mı kişiliklerine göre seçerim.
- d) Gözlerini dağlara diktimi yolculuk var demektir.
- e) Siz bu çatışmalarda hiçmi heyecanlanmazsınız?

6. Aşağıdaki birleşik fiillerin yazımını inceleyerek doğruların yanına (D) yanlışların yanına (Y) yazınız.

() Keşif etmek	() Hasta olmak
() Rız etmek	() Haketmek
() Hayretetmek	() Nakletmek
() Fark etmek	() Harp etmek
() Şükür etmek	() Dert etmek
() Arz etmek	() Düş yazmak
() Kayıp olmak	() Zannetmek
() Geli vermek	() Varolmak
() Katletmek	() Kahr olmak
() Dona kalmak	() Yazık olmak

7) Aşağıdaki kelimelerin yazımını inceleyerek doğruların yanına (D) yanlışların yanına (Y) yazınız.

() Ehemmiyetli	() Beyefendi
() Kravat	() Kılavuz
() Entelektüel	() Tıraş
() Mahcup	() Kurdele
() Anneanne	() Saygıdeğer
() Tozpembe	() Resmigeçit
() Misafirperver	() Gökyüzü
() Hıyanet	() Muzdarip
() Dershane	() Izdırap
() Gecekondu	() Hafriyat

YAZIMI KARIŞTIRILAN KELİMELELER

Abdest	Ataş	Dekorasyon	Fiyat	Jant	Kulunç
Absürt	Ataşe	Dinozor	Floresan	Jelatin	Kulüp
Acayip	Atölye	Direkt	Flüt	Jimnastik	Kupür
Acente	Avokado	Dogmatik	Gardırop	Kahve	Kurdele
Adale	Azerbaycan	Doküman	Gazete	Kampanya	Kuvöz
Aferin	Bağırsak	Domates	Hafriyat	Kangren	Küsür
Afgan	Bambu	Döndürmek	Hakikaten	Kapora	Laboratuvar
Afili	Bayağı	Düğüm	Halüsinasyon	Kapüşon	Lanet
Ahbab	Bazen	Eczane	Hapşirmek	Karakter	Laubali
Ait	Beğenmek	Egzersiz	Hareket	Karnabahar	Lavabo
Ajitasyon	Bihaber	Egzoz	Hemşehri	Karoser	Leğen
Akıbet	Bilfiil	Ekşi	Herhalde	Katalog	Magma
Alabora	Bilumum	Elektrik	Herkes	Kavanoz	Mağaza
Alarm	Bisiklet	Eleman	Heyecan	Kayısı	Mağdur
Alerji	Bisküvi	Enstitü	Hıdırellez	Kılavuz	Mahcup
Altmış	Boa yılanı	Enstrümantal	Hoparlör	Kıraathane	Mahlûkat
Alüminyum	Bugünkü	Entelektüel	Hükümet	Kilitlemek	Mahsul
Ambar	Cambaz	Enteresan	İstakoz	Kirpi	Mahsus
Ameliyat	Cereyan	Erozyon	İade	Kirpik	Mahzen
Amfi	Cıva	Eskrim	İddia	Kokoreç	Mahzun
Anatomi	Cıvata	Espri	İllüzyon	Koleksiyon	Makine
Anekdöt	Ciklet	Eşek	İnisiyatif	Kolektif	Maktul
Anneanne	Cüret	Eşkâl	İnkılap	Komiser	Mamul
Antarktika	Çember	Eşofman	İnovatif	Komite	Manipülasyon
Antrenman	Çiftlik	Faaliyet	İskonto	Komodin	Maruzat
Arife	Çikolata	Fasulye	İspat	Komünikasyon	Matematik
Artist	Dakika	Fayton	İtfaiye	Kontör	Materyal
Asfalt	Darmadağın	Fermuar	İtfaiye	Kopya	Matine
Asgari	Değişim	Feshetmek	İtham	Koreografi	Maydanoz
Aşçı	Değnek	Film	İzolasyon	Kravat	Memba

YAZIMI KARIŞTIRILAN KELİMELELER

Memnun	Müsvedde	Personel	Satılık	Tabiat	Tribün
Menajer	Müteahhit	Peştamal	Satranç	Tahterevalli	Tuval
Menemen	Müteakip	Pimpirik	Sehpa	Takdim	Tükürük
Menisküs	Naçizane	Piyanist	Selektör	Tamamıyla	Tüyo
Merhaba	Natürel	Poğaça	Serbest	Tampon	Ukde
Merhem	Naylon	Potpuri	Seremoni	Tasdik	Ultrason
Meskûn	Nergis	Profesör	Sevkiyat	Tasfiye	Unvan
Meslektaş	Nilüfer	Program	Seyahat	Tasvir	Usul (yöntem)
Meşgul	Nispet	Promosyon	Sezaryen	Taşeron	Ut
Metot	Ofsayt	Psikiyatr	Silüet	Tavsiye	Üçgen
Mevta	Oje	Radyasyon	Soba	Tazyik	Ültilatom
Meyil	Oksijen	Rakam	Sohbet	Teferruat	Üniforma
Meyve	Operasyon	Rastgele	Spor	Teknoloji	Üniversite
Mide	Oratoryo	Rastlantı	Stadyum	Tembel	Ütopya
Minibüs	Orijinal	Rençper	Stajyer	Tembih	Vahamet
Motosiklet	Öğle(Vakit)	Restoran	Stepne	Temyiz	Veyahut
Mozaik	Övünmek	Rezervasyon	Stüdyo	Teneffüs	Vicdan
Muhacir	Pabuç	Risk	Supap	Tereddüt	Virüs
Muhatap	Palyaço	Romen rakam	Sürpriz	Tereyağı	Vites
Murdar	Panorama	Rögar	Süveter	Tespih	Viyola
Muşamba	Pantolon	Röportaj	Şaibe	Tespit	Voleybol
Muvaffak	Paragraf	Rötuş	Şalter	Tetanos	Yakinen
Muzdarip	Paralel	Rövanş	Şanzıman	Tezkere	Yalnız
Muzır	Parlamentar	Sadık	Şarj	Tıraş	Yanlış
Mübalağa	Parlamento	Sağanak	Şefkat	Tiksinmek	Yeğen
Müracaat	Pedagog	Saklambaç	Şemsiye	Tiraj	Yevmiye
Mürüvvet	Pembe	Salep	Şıra	Tolerans	Zanaat
Müsaade	Perakende	Salise	Şofben	Trajik	Zarafet
Müsait	Perende	Sandviç	Şoför	Tramvay	Zatürre
Müspet	Perhiz	Sarımsak	Taahhüt	Travma	Zemheri

Bu Cümlelerde Büyük Harflerin Kullanımıyla İlgili Hataları Düzeltiniz
CEVAP ANAHTARI

- Kuzeydoğu ülkelerinin en büyük sorunu kültürel farklılıklardır.
- Duyduğuma göre Bozok Üniversitesi'nde çalıştırılmak üzere işçi aranıyormuş.
- Kadın, "Ben bilmem beyim bilir." diyerek oradan uzaklaştı.
- Mehmet Rauf'un Böğürtlen romanında anlatılanları özetlemenizi istiyorum.
- Milliyet gazetesinin genel yayın yönetmeni yaptı bu açıklamaları.
- Asya'nın Güneyindeki ülkelerde sağlık sorunları olduğundan halk zorlanıyor.
- İstiklal Caddesi'nde gezerken senelerdir görmediğim arkadaşlarımla karşılaştım.
- Bir dünya harikası olan Divriği Ulu Cami Mengücekler zamanında yapılmıştır.
- Bunun gibi Devlet kurumlarının önü açılmalı ve onlara destek olunmalıdır.
- Bu çocuğa halk arasında Kuyucaklı Yusuf dediklerini önceden duymuştum.
- 19 Mayıs'ta Samsun'da yapılan kutlamalara herkes hayran kaldı.
- Âşık Veysel çocukken geçirdiği çiçek hastalığından sonra kör olmuştur.
- Görkemli bir törenle Çırağan Sarayı'nda bir haziran günü evlendiler.
- Bana doğru gelen yaşlı adamın yüzü ay gibi parlıyordu.
- İlginçtir ki Fransa'ya gidebilmek için temel şart Fransızca bilmektir.
- Kangal köpeğini diğerlerinden ayıran özellik sahibine sadık olmasıdır.
- Ziya Gökalp Türklük konulu birçok makale kaleme almıştır.
- Anneler Günü için hazırlanan etkinlikler hava şartları nedeniyle yapılamadı.

Aşağıdaki Cümlelerde Yazım Yanlışları Yapılmıştır, Yazım Yanlışlarını Bularak Düzeltiniz
CEVAP ANAHTARI

- Nesilden nesile aktararak gelen kültür, bizim varlığımızın sebebidir.
- Birtakım düşünceler toplumumuzun geri kalmasına neden oluyor.
- Sivassız bir İç Anadolu'nun nasıl olacağını düşünemiyorum bile.
- Düşman kuvvetleri birdenbire kendilerini yaylın ateşinin içinde buldu.
- Birçok sporcu hemen hemen her gün buraya gelip antrenman yapıyor.
- Birkaç kez konuştuğun insanlara hiçbir şey anlatmayacaksin.
- Onun Dsi' de işe gireceğini defalarca söylemişlerdi bize.
- 14 Haziran 2007'den beri bu şehirde işlerimi sürdürüyorum.
- Attı kısmet bizi gurbet ellere her günüm her anım zar oldu gitti.
- Bu şehirde gümüş işini benden daha iyi yapan kimseyi bulamazsın.
- Şu ileriki sokağı takip ettiğiniz zaman "8'inci Cadde'ye" ulaşırsınız
- Bu kadar çalıştıktan sonra öğretmenliği bırakmak hiç de kolay değildi.
- Bu yıl Cumhuriyet'in 85'inci yılını kutla-yacağımızı bilmiyordunuz.
- Denizdeki adamın elleri kaskatı kesilmiş yüzü sapsarı olmuştu.
- Sana söylemek istediklerim var; ama yüz yüze görüşmemiz lazım.
- Arkamda oturan adamın uyuyakaldığını görünce müziğin sesini kısıtım.
- Geç fark ettim bana söylenen sözlerin gerçek olduğunu.
- Genç yazar 2000 yılına kadar Sivas'ın Şarkışla ilçesinde oturmuş.

3. Aşağıdaki cümlelerde “ki” nin yazımıyla ilgili hataları düzeltiniz. (CEVAP ANAHTARI)

- a) Sen **say ki** bütün şarkılar seni anlatma-dı.
- b) Sen **gel ki** kısa zamanda işlerimiz düzelsin
- c) **Elindeki** kalemle bir şeyler yazar mısın deftere?
- d) **Mademki** dinlemeyecektin, niye kadar konuştuk.
- e) Senin dertlerin yanında **benimki** de dert mi?
- f) Şu dağların **yamaçlarındaki** karlar ne zaman erir
- g) **Oysaki** darıldığını söyleseydin, çözüm bulunurdu
- h) **Gözler ki** geçmişin izlerini taşır göz bebeklerinde.

8) Aşağıdaki örneklerde satır sonuna sığmayan kelimelerin bölünmesiyle ilgili hatalar yapılmıştır. Hataları düzeltiniz (CEVAP ANAHTARI)

- a).....Sivas'
in
- b).....Kanberoğ-
lu
- c) 1040'
da

4) Aşağıdaki cümlelerde “de” nin yazımıyla ilgili hataları düzeltiniz. (CEVAP ANAHTARI)

- a) **Sende** kaldı ümitlerim ey koca şehir.
- b) Bu **bedende** can durdukça aldığım nefes senindir.
- c) **Gel de** kıyma şu çocukların hayallerine.
- d) **Gözlerimde** canlanır gülen gözlerin.
- e) Geçmişin izlerini yansıtan bir **tarihçi de** olabilir
- f) **Dönüp de** ardına bakan olmazsa yanlış-lar sürer.
- g) Bir zaman **gözlerinde** biriken yaşlar denizi ıslatır.
- h) Ne güzel seni bulmak bütün **yüzlerde**.
- l) **Sende de** bir sır var beni uzaklara götüren.

5) Aşağıdaki cümlelerde “mi” nin yazımıyla ilgili hataları düzeltiniz. (CEVAP ANAHTARI)

- a) Çalışmayı **sevmiyor musunuz**?
- b) **Hatamı** anlamadım, niçin **konuşmuyor-sun**?
- c) **Arkadaşlarımı** kişiliklerine göre seçerim.
- d) Gözlerini dağlara **dikti mi** yolculuk var demektir.
- e) Siz bu çatışmalarda **hiç mi** heyecanlan-mazsınız?

6. Aşağıdaki birleşik fiillerin yazımını inceleyerek doğruların yanına (D) yanlışların yanına (Y) yazınız. (CEVAP ANAHTARI)

- (D) Keşfetmek (D) Hasta olmak
- (D) Razi etmek (D) Hak etmek
- (D) Hayret etmek (D) Nakletmek
- (D) Fark etmek (D) Harp etmek
- (D) Şükretmek (D) Dert etmek
- (D) Arz etmek (D) Düşeyazmak
- (D) Kaybolmak (D) Zannetmek
- (D) Gelivermek (D) Var olmak
- (D) Katletmek (D) Kahrolmak
- (D) Donakalmak (D) Yazık olmak

7) Aşağıdaki kelimelerin yazımını inceleyerek doğruların yanına (D) yanlışların yanına (Y) yazınız. (CEVAP ANAHTARI)

- (D) Ehemmiyetli (D) Beyefendi
- (D) Kravat (D) Kılavuz
- (D) Entelektüel (D) Tıraş
- (D) Mahcup (D) Kurdele
- (D) Anneanne (D) Saygıdeğer
- (D) Tozpembe (D) Resmigeçit
- (D) Misafirperver (D) Gökyüzü
- (D) Hıyanet (D) Muzdarip
- (D) Dershane (D) Izdırap
- (D) Gecekondu (D) Hafriyat

Türkçe-8

Noktalama İşaretleri

NOKTALAMA İŞARETLERİ

Aşağıdaki cümlelerde parantezle belirtilen yerlere uygun olan noktalama işaretlerini koyunuz.

- Tören 17()30'da, hükûmet daireleri kapandıktan yarım saat sonra başlayacaktır.
- Bahçe kapısını açtı. Sermet Bey'e()
() Bu anahtar köşkü de açar() dedi.
- At ölür() meydan kalır() yiğit ölür() şan kalır.
- Bu kararın istinat ettiği en kuvvetli muhakeme ve mantık şu idi() Esas() Türk milletinin haysiyetli ve şerefli bir millet olarak yaşamasıdır.
- Ne çare ki çirkinliği hemencecik ve herkes tarafından görülüyordu da bu ya()
- Çok yakından mı bu sesler() çok uzaklardan mı()?
Üsküdar'dan mı() Hisar'dan mı() Kavaklardan mı()?
- Ordular() İlk hedefiniz Akdeniz'dir() ileri()
- Türk()Alman ilişkileri tıkanma noktasına geldi.
- Bakınız, şair vatani ne güzel tarif ediyor()
()Bayrakları bayrak yapan üstündeki kandır.
Toprak eğer uğrunda ölen varsa vatandır.()
- 1919 senesi Mayıs()ının 19()uncu günü Samsun()a çıktım.
- Türkçede ()lık()la yapılmış sözlerden bazıları şunlardır()
- Frankfurt()a gelene herkesin sorduğu şunlardır()
() Eski şehri gezdin mi()
() Rothschild()in evine gittin mi()
() Goethe()nin evini gezdin mi()

NOKTALAMA İŞARETLERİ CEVAP ANAHTARI

Aşağıdaki cümlelerde parantezle belirtilen yerlere uygun olan noktalama işaretlerini koyunuz.

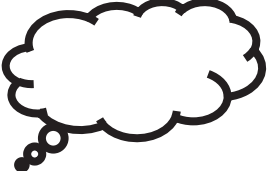
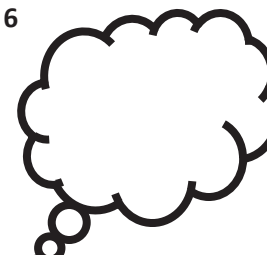
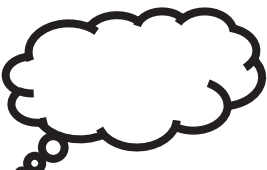
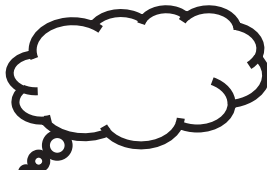
- Tören 17(nokta)30'da, hükûmet daireleri kapandıktan yarım saat sonra başlayacaktır.
- Bahçe kapısını açtı. Sermet Bey'e(virgül)
(Konuşma çizgisi) Bu anahtar köşkü de açar(virgül) dedi.
- At ölür(virgül) meydan kalır(noktalı virgül) yiğit ölür(virgül) şan kalır.
- Bu kararın istinat ettiği en kuvvetli muhakeme ve mantık şu idi(iki nokta) Esas(virgül)
) Türk milletinin haysiyetli ve şerefli bir millet olarak yaşamasıdır.
- Ne çare ki çirkinliği hemencecik ve herkes tarafından görülüyordu da bu ya(üç nokta)
- Çok yakından mı bu sesler(virgül) çok uzaklardan mı(soru işareti)
Üsküdar'dan mı(virgül) Hisar'dan mı(virgül) Kavaklardan mı(soru işareti)
- Ordular(ünlem) İlk hedefiniz Akdeniz'dir(virgül) ileri(ünlem)
- Türk(kısa çizgi)Alman ilişkileri tıkanma noktasına geldi.
- Bakınız, şair vatani ne güzel tarif ediyor(iki nokta)
(Tırnak)Bayrakları bayrak yapan üstündeki kandır.
Toprak eğer uğrunda ölen varsa vatandır.(tırnak)
- 1919 senesi Mayıs(Kesme işareti)ının 19(kesme)uncu günü Samsun('kesme)a çıktım.
- Türkçede (kısa çizgi)lık(kesme)la yapılmış sözlerden bazıları şunlardır(iki nokta)
- Frankfurt(kesme)a gelene herkesin sorduğu şunlardır(iki nokta)
(konuşma çizgisi) Eski şehri gezdin mi(soru işareti)
(konuşma çizgisi) Rothschild (kesme)in evine gittin mi(soru işareti)
(konuşma çizgisi) Goethe(kesme) nin evini gezdin mi(soru işareti)

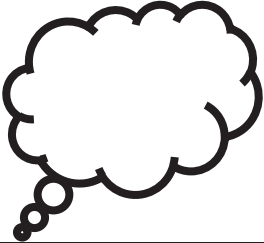
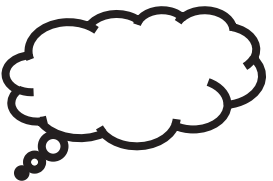
Türkçe-8

Yazın Türleri

Aşağıdaki metinlerde kullanılan yazın türlerini bularak yanlarındaki bölüme yazınız

1 	Roman yazmak popüler romancılar açısından yalnızca bir yazarlık faaliyetidir. Romancılar pek fazla sanat kaygısı gütmeksizin para ve ün kazanmak için romanlarını yazarlar. Bu romanlar ilk önce gazetelerde reklâm olur. Bu yüzden yazarlar, gazetedeki reklâmlar boşa gitmesin diye eserlerini çarçabuk kaleme alır. Yani popüler romancılar ciddi bir uğraş olarak, üzerinde çalışarak ve düzeltmeler yaparak roman yazmazlar. Romanlarını bu şekilde meydana getirdikleri ve bir kere bile incelemedikleri için başarıyı yakalayamazlar.
2 	Son dönem yazarlarının üzerinde en çok durdukları konu ve benim de onlara dair en sevdiğim taraf insanı esas almaları. Konuları insan olduğundan eserleri de doğal olarak insanı kuşatıyor. Tabi ki onların kahraman seçimlerini de göz ardı etmemek gerekiyor değil mi? Sizin de beni desteklediğinizi düşünmüyor değilim. Çünkü öğretmen, esnaf, mühendis, işçi gibi toplumun her kesiminden seçilen kahramanların sadece yüzeysel olarak değil psikolojik yönlerinin de esas alınarak anlatılması tabi ki okuyucuyu eserin içine çekmeyi başaracaktır.
3 	Doğu Türk- İslam dünyasında insan vücudunun incelenmesi İbn-i Sina ile başlamıştır. İlk ameliyat onun zamanında yapılmış ve kan dolaşımı onun zamanında bulunmuştur. XII. yüzyıldan beri İslam toplumunda gelişmeler görüldüğünden İbn-i Sina modern tıbbın kurucusu olarak kabul edilmiş ve eserleri XVIII. yüzyıla kadar Avrupa'da okutulmuştur.
4 	Herhangi bir konunun işlendiği bir kitabın çok satması, kitlelere yayılması çok mu zor şeydir? Hayır. Ama olumsuz olan hangi kitabın çok basılıp yayıldığıdır. Üzerine böylesi yatırım yapılan bir kitap Türk kültür hayatına ne katmaktadır? Bilginin, estetiğin önemsendiği bir bakış açısı kazandırıyorsa güzel yoksa kültür yozlaşması başlıyor demektir.

5 	Kitap fiyatlarının ucuzlaması, elbette bir toplumun bilgilenme kanallarının kolaylaşması anlamına da gelir ki, bu olumlu bir şeydir. Fakat bu ucuzlama her şeyden önce yalnızca kitabın maddi değerinde olursa iyidir. Maddi değere paralel olarak muhtevada da meydana gelen bir ucuzlama toplumun hiç de tasvip edeceği bir durum değildir. Zira önemli olan, kitabın çok okunup saman alevi gibi sönmesi değil, klasik haline gelmesidir.
6 	Saatlerce süren yolculuktan sonra içimdeki yalnızlık hissi göğsümü sıkıştırmaya başlamıştı. Kim bilir belki de hiç kimse beni karşılamaya gelmeyecekti. Otobüsten iner inmez merakla çevreme bakındım. İşte yine kimse yoktu. Etrafımdaki tanımadığım insanlar da benim için hiçbir anlam ifade etmiyordu. Çantayı parmaklarımla sınıksı kavradım ve bütün heybetiyle beni bekleyen bu şehre “Merhaba” dedim.
7 	Bir varmış; bir yokmuş, evvel zaman içinde, kalbur saman içinde, develer tellal iken, pireler berber iken, ben dedemin beşiğini tıngır mıngır sallarken... Bir zamanlar Kaf Dağı’ nın ardında yaşamakta olan güzeller güzeli bir kız vardı. Bu kız ormanın derinliklerinde küçücük bir kulübede yaşar, etrafındaki hayvanlarla dostluk kurar, onlarla oyunlar oynayarak günlerini geçirirdi.
8 	Tanrının gücü ile demir eriyip bir deve geçecek kadar bir yol açıldı. O ayı, o günü o saati belleyip dışarı çıktılar. İşte o gün Türklerin bayramı sayıldı. Ergenekon’dan çıktıkları zaman Moğolların padişahı Kayan neslinden Börte Çine idi. Bütün boylara elçiler göndererek Ergenekon’dan çıkıp geldiğini bildirdi. Boyların kimi sevindi kimi yerindi.
9 	Annemiz Nuriye Hanım oldukça emektar şefkat dolu bir insandı. Fatih’te küçücük bir evde otururduk. Bir açılır kapanır masamız, duvarda eski bir radyomuz vardı. Tek eğlencemiz oydu. Oturacak küçük bir oda ve çok küçük bir mutfak. Anneme, seksenli yaşlarına geldiğinde sormuştum. Babamla evlenmeden önce varsıl insanlar, sana evlilik teklifinde bulunmuşlar. Neden gittin babamı seçtin?” dedim. Annem şöyle bir durdu. Duygu dolu gözlerle bana baktı ve “Ben babanı çok sevdim” dedi. Annem, bence bu ailenin kahramanıydı.

10		İki arkadaş biraz yürüdükten sonra bir tahta kapının önünde durdu. Duvarın hemen kenarındaki telden yapılmış halkayı çekince kapı birdenbire açıldı. “Kimse yok mu?” diye bağırdılar. Ses seda yoktu. Önerindeki siyah beyaz çakıldan yapılmış yol, tahtaları simsiyah kesilmiş küçücük bir evin önüne kadar götürüyordu onları. Yolun hemen kenarında ise sıra sıra dizilmiş fındık ağaçları adeta yol gösteriyordu onlara.
11		Harda hurda, eşeği yedirdik kurda, altmış tarla buğday, yedim karnım doymadı, denizi çorba ettim, gemiyi kepçe ettim, yedim, içtim, yüzüm gülmedi, yediler yemiş, parayla biter her iş... Bir zamanlar herkese yalanlar söyleyerek onların hayatını alt üst eden çirkin mi çirkin bir büyücü vardı. Bu büyücünün ise üç çocuğu vardı. Bu çocuklardan biri büyücüye hiç benzemez ve onun yaptıkları için her zaman üzülürdü.
12		Milletlerin medeniyet haritasını incelediğimizde karşımıza öncelikle Mısır çıkıyor. Mısır; Asur ve Perslerin kısa süren işgallerinin dışında devamlı ve uzun bir tarihe sahip olmuştur. Etrafının denizler ve çöllerle çevrili olması bu ülkeyi işgallerden korumuştur. Bunun için Mısır medeniyeti dıştan fazla bir etki almadan kendine has özellikleriyle bu ülkede doğmuş ve yayılmıştır. Birçok kavmin bir araya gelerek oluşturduğu Mezopotamya bu özelliğiyle Anadolu’daki kavimlerden ayrılır.
13		Son dönemin romanları okunduktan sonra okurun kafasında yalnızca öykü kalır. Buna karşılık estetik romanlar okunup bittikten sonra da okurun zihni şahıslar, meseleler, bazı cümleler ve en önemlisi sorularla dolar. Tanpınar bu hususta: “Estetik bir romanı okuduktan sonra bizde şahıslar, meseleler ve bazı cümleler kalır.” der.
14		Mona Lisa tablosunu herkesçe bilinir. Bugüne kadar hiçbir tablo onun kadar taklit edilmedi. Tablodaki gizemin Mona Lisa'nın gülüşünde olduğu söylenir. Öyleyse bu gülüş neden bu kadar ilgi çekici? Tablodaki kadının kimliği hala bir sır perdesinin ardında gizli.

YAZIN TÜRLERİ CEVAP ANAHTARI

1	DENEME	8	DESTAN
2	SOHBET	9	ANI
3	MAKALE	10	HİKÂYE YA DA ROMAN
4	SOHBET	11	MASAL
5	DENEME	12	MAKALE
6	HİKAYE YA DA ROMAN	13	DENEME
7	MASAL	14	ELEŞTİRİ

Düşlerinize Yaklaştıran Köprüler kuruyoruz.

KÖPRÜ

Projesi

Kurslarda Öğretimin Planlanması ve Rehberlikte Üstünleşme

